

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ**

**ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΛΩΡΑ-ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ
Α.Μ: 2004167**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΙΧΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

**ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 2008**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	6
1.1 ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	6
1.2 ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	7
1.2.1 ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	7
I. Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.	8
II. Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε.	10
I. Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000 – 2006).....	16
II. Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα".....	18
III. Αναπτυξιακός Νόμος.....	19
1.2.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	20
I. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ).....	21
II. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων	22
III. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	22
1.2.3 ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	23
I. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ.....	23
II. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ- LEASING.....	27
III. ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ-FACTORING	31
IV. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ - VENTURE CAPITAL	36
V. ΘΕΡΜΟΚΟΙΤΙΔΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ-BUSINESS INCUBATORS	42
1.2.4 ΙΔΙΩΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ – BUSINESS ANGELS.....	46
1.2.5 ΝΕΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ.....	47
2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΟΤΑ)	50
2.1 Πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμοι-Κοινότητες)	50
2.2 Δεύτερη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.....	52
2.3 Έσοδα των ΟΤΑ	53
I. Ίδια Έσοδα.....	53
II. Επιχορηγήσεις	54
2.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΟΤΑ	54
2.4.1 Δυσλειτουργίες των δημοτικών επιχειρήσεων	55
2.4.2 Νέο Θεσμικό Πλαίσιο	56
2.4.3 Μορφές επιχειρήσεων ΟΤΑ	57
I. Δημοτικές και κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις.....	57
II. Ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ	58
III. Επιχειρήσεις ΟΤΑ ειδικού σκοπού	62
3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΟΤΑ	63
3.1 Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.....	63
3.1.1 Δάνεια σε Δημοτικές & Κοινοτικές Επιχειρήσεις εκτός Δ.Ε.Υ.Α	66
3.1.2 Δάνεια σε Δ.Ε.Υ.Α (Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης) ..	67
4. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΩ	69
4.1 Κως Επενδυτική Α.Ε. – Κως Μαρίνα	69
4.2 ΔΗ.ΡΑ.Σ ΚΩ - Δημοτικός Ραδιοτηλεοπτικός Σταθμός	71
4.3 ΔΕΥΑ ΚΩ.....	72

4.3.1 Χρηματοδότηση.....	74
4.3.2 Το πρόγραμμα ΕΠΠΕΡ.....	76
4.3.3 Χρηματοδότηση του βιολογικού καθαρισμού.....	78
4.4 ΔΕΑΣ ΚΩ.....	79
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	80
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	81

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία εξετάζει και αναλύει τους τρόπους χρηματοδότησης που έχει σήμερα στη διάθεση της μια ελληνική επιχείρηση και ερευνά κατά πόσο χρησιμοποιούνται και σε ποιο βαθμό συγκεκριμένα από τις δημοτικές επιχειρήσεις.

Αρχικά, εφόσον καθοριστούν συνοπτικά οι ανάγκες των επιχειρήσεων οι οποίες τις οδηγούν στην εξωτερική χρηματοδότηση, αναλύονται οι διάφορες πηγές χρηματοδότησης με τις εναλλακτικές προτάσεις που προσφέρει η καθεμία.

Ξεκινώντας από την κρατική χρηματοδότηση και την συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ορισμένες φορές ενεργούν από κοινού και άλλες ανεξάρτητα, μέσα από φορείς και προγράμματα στήριξης και χρηματοδότησης κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αποκαλύπτεται η δράση τους και η λειτουργία των βασικών φορέων τους. Σκοπός της παρέμβασης τους στη χρηματοδότηση των δημοτικών αλλά και ιδιωτικών επιχειρήσεων αποτελεί η στήριξη της τοπικής κοινωνίας με την ενίσχυση των επιχειρήσεων της και κατά συνέπια της οικονομικής της ανεξαρτησίας, χωρίς να παράλληλα να δίνει δικαίωμα στους χρηματοδότες να επεμβαίνουν στις δημοτικές υποθέσεις.

Στην συνέχεια δίνεται ιδιαίτερη βάση στην τραπεζική χρηματοδότηση, η οποία όμως αποδεικνύεται ότι παρόλο που προσφέρει μια σειρά από προϊόντα τα οποία είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για το σύνολο των επιχειρήσεων, δεν ισχύει το ίδιο και για τις επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες δέχονται χρηματοδότηση από πολύ πιο συμφέρουσες για αυτές πηγές, όπως ο ίδιος ο δήμος στον οποίο ανήκουν καθώς και τα προγράμματα του Κράτους και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρουσιάζονται επίσης δύο ακόμα, όχι τόσο διαδεδομένοι στη χώρα μας, τρόποι χρηματοδότησης, οι επιχειρηματικοί άγγελοι που στην περίπτωση της Ελλάδας δεν είναι θεσμοθετημένη και περιορίζεται συνήθως στην χρηματοδότηση από συγγενικά πρόσωπα και της Νέας Χρηματιστηριακής Αγοράς , που πρόσφατα έχει συσταθεί στην Ελλάδα.

Ακολουθεί αναφορά στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αναλύονται τα είδη των επιχειρήσεων τους σύμφωνα με τον Νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα καθώς και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων απ'όπου οι επιχειρήσεις αυτές φαίνεται κυρίως να έχουν δανειοδοτηθεί.

Τέλος, παρουσιάζεται η σχετική έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο δήμο της Κω και δείχνει τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του συγκεκριμένου δήμου δίνοντας μια σαφή εικόνα για το τι πραγματικά συμβαίνει αν και κρίνεται απαραίτητο να τονιστεί, στο σημείο αυτό, ότι ίσως κάποιες επιχειρήσεις σε άλλους δήμους της χώρας να παρουσιάζουν κάποιες διαφορές στο είδος της χρηματοδότησης που επιλέγουν σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούν σε εκείνη τη συγκεκριμένη περιοχή κατά τον χρόνο λήψης της χρηματοδότησης.

1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η χρηματοδότηση της επιχείρησης αποτελεί μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους της λειτουργίας της, αν όχι τη σημαντικότερη. Η διαπραγματευτική θέση του επιχειρηματία καθώς και οι εναλλακτικές επιλογές χρηματοδότησης που έχει στη διάθεση του καθορίζουν το πόσο καλή θα είναι η συμφωνία που θα πετύχει και πόσο αποτελεσματικός θα είναι ο τρόπος χρηματοδότησης που θα επιλέξει. Η ανάπτυξη της οικονομίας παράλληλα με την εκρηκτική τεχνολογική ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών εκφράστηκε ιδιαίτερα στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Η απελευθέρωση της χρηματοπιστωτικής αγοράς και η άμεση ενσωμάτωση της τεχνολογικής ανάπτυξης επέτρεψε την πληθώρα χρηματοδοτικών εναλλακτικών λύσεων για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Οι χρηματοδοτικές λύσεις προέρχονται τόσο από τους νέους, για τη χώρα μας, χρηματοπιστωτικούς θεσμούς όσο και από τις τράπεζες με την πληθώρα των χρηματοδοτικών εργαλείων που προσφέρουν τα τελευταία έτη, επηρεασμένες από τον έντονο ανταγωνισμό στην τραπεζική αγορά. Η γνώση των εναλλακτικών λύσεων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση στην αναζήτηση χρηματοδότησης της επιχείρησης. Η αναζήτηση αυτή θα πρέπει να γίνεται σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο κύκλο χρηματοπιστωτικών θεσμών με στόχο την εξεύρεση της ιδανικότερης χρηματοδότησης. Κύριοι χρηματοδότες των επιχειρήσεων είναι οι τράπεζες-χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με τα διάφορα χρηματοδοτικά εργαλεία καθώς και η Ευρωπαϊκή Ένωση και το κράτος μέσω διαφόρων επιχορηγήσεων. Οι περισσότερες επιχειρήσεις στρέφονται στην εξωτερική χρηματοδότηση ιδιαίτερα στο ξεκίνημα τους για να καλύψουν τις πολλαπλές ανάγκες τους.

1.1 ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων έχει καταφύγει σε εξωτερική χρηματοδότηση κάποιας μορφής συνήθως στο ξεκίνημα του αλλά και σε άλλα στάδια ανάπτυξης του για να καλύψει κάποια από τις ανάγκες του οι οποίες κατά κύριο λόγο είναι οι εξής:

I. Κεφάλαιο κίνησης

Το κεφάλαιο κίνησης μιας εταιρείας είναι το ποσό των χρημάτων που είναι δεσμευμένο για τις συνήθεις λειτουργίες της επιχείρησης (εκτός από το πάγιο ενεργητικό) και τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται συνιστούν τους παράγοντες εκείνους που κυρίως επηρεάζουν το συνολικό ρυθμό ταμειακής κίνησης. Τα μέρη από τα οποία αποτελείται το κεφάλαιο κίνησης είναι το κυκλοφορούν ενεργητικό και το παθητικό της επιχείρησης και η διαφορά ανάμεσα στα ποσά των δύο αυτών μερών αποτελεί τον υπολογισμό για το ύψος του κεφαλαίου κίνησης που απαιτείται. Προσφέρονται επιχειρηματικά δάνεια για την κάλυψη βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων αναγκών σε κεφάλαιο κίνησης, χωρίς μάλιστα να απαιτείται προσημείωση ακινήτου.

II. Εξοπλισμός

Ο εξοπλισμός αυτός μπορεί να ποικίλλει, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης, και αποτελείται συνήθως από διάφορα μηχανήματα, έπιπλα, υλικό γραφείου όπως είναι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τα fax, οι εκτυπωτές κ.α. Οι τράπεζες χρηματοδοτούν ως και το 100% της αξίας του τιμολογίου αγοράς του εξοπλισμού που επιθυμεί να αποκτήσει η επιχείρηση.

III. Επαγγελματική στέγη

Η αγορά έτοιμου ή υπό κατασκευή επαγγελματικού ακινήτου, καθώς και η ανέγερση, αποπεράτωση, προσθήκη, επισκευή ή συντήρηση επαγγελματικού ακινήτου, στο οποίο θα στεγαστεί η επιχείρηση, αποτελεί βασικό παράγοντα ευελιξίας και προσφοράς κέρδους στην επιχείρηση.

1.2 ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

1.2.1 ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η κρατική στήριξη όσον αφορά την οικονομική ενίσχυση των ελληνικών επιχειρήσεων συνιστά την πλέον συνήθη και αξιόπιστη πηγή χρηματοδότησης των. Η εγχώρια στήριξη και χρηματοδότηση των ελληνικών επιχειρήσεων προέρχεται

κατά κύριο λόγο από τους παρακάτω δημόσιους φορείς χρηματοδότησης και εγγυοδοσίας:

I. E.O.M.M.E.X.

Ο ρόλος του Ελληνικού Οργανισμού Μικρών-Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας στην στήριξη των ελληνικών ΜΜΕ είναι εξαιρετικά σημαντικός, διότι είναι ο μοναδικός κρατικός φορέας με μακρά πορεία που είναι επιφορτισμένος με την υποστήριξη της πολιτικής για τις ΜΜΕ και την υλοποίηση προγραμμάτων στήριξης των μικρών επιχειρήσεων. [6]

Ο ΕΟΜΜΕΧ με την πολυετή εμπειρία και τον σημαντικό αριθμό ικανών και έμπειρων επιστημόνων που διαθέτει, την ειδική γνώση των προβλημάτων και αναγκών των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων και το ισχυρό δίκτυο συνεργασιών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο που έχει αναπτύξει, σε συνδυασμό με την σημαντική τεχνογνωσία στον σχεδιασμό, υλοποίηση και διαχείριση πολιτικών και προγραμμάτων στήριξης των ΜΜΕ και ΠΜΕ. Οριοθετεί τον ρόλο του στους εξής άξονες:

- Σύμβουλος του Υπουργείου Ανάπτυξης
- Φορέας υλοποίησης δράσεων υπέρ των ΜΜΕ
- Επιτελικός Δημόσιος Οργανισμός για τις ΜΜΕ

που εξειδικεύονται στις παρακάτω δράσεις:

- Λειτουργία του Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ
- Συντονισμό υποστηρικτικών λειτουργιών ΜΜΕ
- Συστηματική έρευνα και αξιολόγηση των δεδομένων και των τάσεων των ΜΜΕ
- Σχεδιασμό και προώθηση μέτρων και δράσεων υπέρ των ΜΜΕ
- Σχεδιασμό και προώθηση δράσεων βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος
- Ανάπτυξη δομών και μηχανισμών πληροφόρησης
- Ανάπτυξη και στήριξη της επιχειρηματικότητας
- Ανάπτυξη και στήριξη της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ

Οι κύριες υπηρεσίες που παρέχει ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ είναι:

Α) Εγγυητικές επιστολές: Ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρών Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ) με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της χώρας μας στις δημόσιες προμήθειες, χορηγεί από το 1985 εγγυητικές επιστολές για λογαριασμό τους και σε Συνεταιρισμούς ή σε Κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχουν ΜΜΕ.

Για τη χορήγηση της εγγυητικής επιστολής διερευνάται η τεχνολογική, παραγωγική και οικονομική επάρκεια της επιχείρησης να εκτελέσει με επιτυχία παραγγελία για την οποία χορηγείται η εγγυητική επιστολή και όχι η δυνατότητά της να παράσχει πλήρεις εξασφαλίσεις έναντι των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

Οι χορηγούμενες εγγυητικές επιστολές καλύπτονται με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και εκδίδονται σύμφωνα με τον κανονισμό που έχει εγκρίνει το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε.

Η ενδιαφερόμενη επιχείρηση υποβάλλει το αίτημά της μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, το αίτημα αξιολογείται, από τις αρμόδιες Υπηρεσίες και εγκρίνεται ή απορρίπτεται από τα αρμόδια Όργανα, που είναι η Τριμελής Επιτροπή και το Δ.Σ του ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε , ανάλογα με το ύψος της εγγυητικής επιστολής.

Ο χρόνος απόκρισης του ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε στα αιτήματα χορήγησης εγγυητικών επιστολών είναι, ανάλογα με το Όργανο έγκρισης, από 5–15 ημέρες.

Β) Αποζημιώσεις επιχειρήσεων: Ο ΕΟΜΜΕΧ ορίσθηκε με το άρθρο 36 του Ν.2459/97 ως ο αρμόδιος φορέας της Πολιτείας για την καταβολή των αποζημιώσεων στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις, εμπορικά καταστήματα, αγροτικές εκμεταλλεύσεις, άλλες επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς που πλήττονται από φυσικές καταστροφές, εκτός σεισμών.

Η αποζημίωση παρέχεται για την αντιμετώπιση ζημιών που αφορούν σε κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό, πρώτες ύλες, εμπορεύματα και φορτηγά αυτοκίνητα δημόσιας και ιδιωτικής χρήσης τα οποία καταστράφηκαν ολοσχερώς

Για την αποζημίωση των επιχειρήσεων ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία:

- Επιτροπές της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καταγράφουν τις ζημιές που προκλήθηκαν σε κάθε επιχείρηση.

- Οι καταστάσεις με τα στοιχεία των πληγέντων και το ύψος των ζημιών που κατεγράφησαν υποβάλλονται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και κοινοποιούνται στα Υπουργεία Ανάπτυξης και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. για την έκδοση των σχετικών αποφάσεων.
- Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ εκδίδει απόφαση οριοθέτησης της περιοχής η οποία έχει πληγεί.
- Εν συνεχεία με ευθύνη του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών εκδίδεται Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. που προσδιορίζει το ποσοστό αποζημίωσης και το ύψος των κονδυλίων για την αποζημίωση των πληγέντων.
- Σύμφωνα με την απόφαση αυτή η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αποστέλλει στον ΕΟΜΜΕΧ κατάσταση με πλήρη στοιχεία επωνυμίας και διεύθυνσης και ποσό καταγεγραμμένης ζημίας ανά δικαιούχο.
- Ο ΕΟΜΜΕΧ προβαίνει σε ενέργειες ένταξης και κατανομής των προβλεπόμενων πιστώσεων και σε έκδοση της απόφασης καταβολής των αποζημιώσεων.
- Με ευθύνη του ΕΟΜΜΕΧ ενημερώνονται οι δικαιούχοι να υποβάλλουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου να εισπράξουν την αποζημίωση.

II. Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε.

Πέρα από τον ΕΟΜΜΕΧ πολύ σημαντικό ρόλο στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων παίζει και το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών επιχειρήσεων.

Πριν από αρκετά χρόνια, το ταμείο εγγυοδοσίας που υπάρχει στις Ηνωμένες Πολιτείες, το Small Business Association, έδινε το πρώτο δάνειο στον πιο πλούσιο άνθρωπο σήμερα στη γη, τον γνωστό σε όλους Bill Gates. Ο τότε φιλόδοξος φοιτητής δεν μπορούσε να βρει κεφάλαια για τα επιχειρηματικά του σχέδια μέσα από τους παραδοσιακούς διαύλους χρηματοδότησης. Σήμερα, τις δυνατότητες που είχε τριάντα χρόνια πριν ο κ. Gates μπορούν να εκμεταλλευτούν και οι ελληνικές επιχειρήσεις μέσω των προγραμμάτων που προσφέρει το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων[17]. Το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών

Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε.) είναι ένα χρηματοδοτικό ίδρυμα, το οποίο σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο δύναται να παρέχει εγγυήσεις και αντεγγυήσεις σε πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα (Τράπεζες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing), εταιρείες πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring), εταιρείες επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture capital) για λογαριασμό μικρών επιχειρήσεων που απασχολούν έως 49 άτομα.

Επίσης, δύναται να διαχειρίζεται και να υλοποιεί προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, Κοινοτικά ή διακρατικά προγράμματα Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης ή άλλα παρεμφερή προγράμματα ή χρηματοδοτικά μέσα (όπως π.χ. επιδότηση επιτοκίων, επιδότηση προμηθειών, άτοκα δάνεια) ενώ απαγορεύεται να παρέχει δάνεια.

Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ παρέχει εγγυήσεις με ανώτατη διάρκεια εγγύησης τα 10 έτη. Δεν είναι καθαρά κρατικός φορέας διότι το μετοχικό κεφάλαιο έχει καλυφθεί από την Ε.Ε./ΕΤΠΑ κατά 67% του συνόλου και το Ελληνικό Δημόσιο κατά 33% του συνόλου. Είναι σημαντική βέβαια η συμμετοχή του κράτους και λειτουργεί ως χρηματοδοτικό ίδρυμα με βάση την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η φιλοσοφία της εταιρίας εστιάζεται καταρχήν στην ενθάρρυνση-προτροπή όλων των κοινωνικοοικονομικών ομάδων στο δικαίωμα του Επιχειρείν με περιορισμό των κοινωνικών συνεπειών στην περίπτωση μιας επιχειρηματικής αποτυχίας. Γι' αυτό το λόγω ο Κανονισμός Παροχής Εγγυήσεων και Λειτουργίας της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ απαγορεύει να βαρύνεται με προσημείωση ή υποθήκη η μόνιμη και μοναδική κατοικία του επιχειρηματία, όταν η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ παρέχει υπέρ αυτού εγγύηση (υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι η κατοικία αυτή δεν είναι ήδη προσημειωμένη ή υποθηκευμένη)

Καθώς επίσης και κάλυψη των κενών της χρηματοοικονομικής αγοράς και ικανοποίηση των αναγκών των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων με χαμηλό κόστος και με στόχο τον περιορισμό της τοκογλυφίας και της παραοικονομίας εις βάρος των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων.

Σε περίπτωση που μια εταιρεία επιθυμεί να λάβει εγγύηση από την ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε. ακολουθεί την εξής διαδικασία:

- απευθύνεται στη Τράπεζα ή στις Τράπεζες της επιλογής της. Η Τράπεζα εξετάζει και αξιολογεί το αίτημα της ΜΕ, το Επιχειρηματικό - Επενδυτικό σχέδιο και την

πιστοληπτική ικανότητα των υποψηφίων επενδυτών, σύμφωνα με τους ισχύοντες εσωτερικούς κανονισμούς της και τα κριτήρια πιστοδότησης που εκάστοτε εφαρμόζει.

- Σε περίπτωση που η Τράπεζα θεωρεί ότι το Επιχειρηματικό - Επενδυτικό σχέδιο είναι οικονομικά βιώσιμο, αλλά παράλληλα επιθυμεί για ένα μέρος του δανείου την εγγύηση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ, ενημερώνει την ΜΕ για τα προγράμματα της ΤΕΜΠΜΕ και κυρίως για το κόστος, τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς ένταξης της ΜΕ σε ένα από αυτά.

Η Τράπεζα ενημερώνει, μεταξύ άλλων, τις ΜΕ ότι:

- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ε.Ε. και ως εκ τούτου το έργο «ίδρυση και λειτουργία της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ» έχει ενταχθεί στο Γ'ΚΠΣ.
- Για αυτό τον λόγο, σε περίπτωση παροχής της εγγύησης και υπογραφής της σχετικής σύμβασης πίστωσης, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχουν δικαίωμα διεξαγωγής λογιστικού ελέγχου της ΜΕ για την οποία έχει εγγυηθεί η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ ή ανάθεσης του εν λόγω έργου σε τρίτους.
- Η ΜΕ πρέπει να συμπληρώσει το έντυπο «Δελτίο Πληροφοριακών Στοιχείων Επιχείρησης», να το υποβάλει στην Τράπεζα με την οποία θα συνεργαστεί και να δηλώσει μέσω του νομίμου εκπροσώπου της ότι τα παραπάνω στοιχεία είναι αληθή.
- Η Τράπεζα πρέπει να συμπληρώσει το έντυπο «Αίτηση για Παροχή Εγγύησης Πιστοδότησης» με στοιχεία και πληροφορίες που ζητούνται από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ και κυρίως να αναφέρει τους όρους του δανείου (επιτόκιο, διάρκεια) αναλυτικά τις εξασφαλίσεις που παρέχει η ΜΕ καθώς και να εκτιμήσει / σχολιάσει την οικονομική βιωσιμότητα του επενδυτικού προγράμματος και της επιχείρησης.
- Η αποστολή των συμπληρωμένων παραπάνω εγγράφων από την Τράπεζα και την ΜΕ στην ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ, δεν αποτελεί οποιαδήποτε δέσμευση της τελευταίας για την παροχή εγγύησης.
- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ αποφασίζει με διάφορα κριτήρια όπως το ύψος των κινδύνων, τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της κλπ. για την παροχή εγγύησης και απαντά θετικά ή αρνητικά εγγράφως το αργότερο εντός 4-5 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης.

- Σε περίπτωση που η ΜΕ υπογράψει τη σύμβαση πίστωσης με την Τράπεζα οφείλει να γνωρίζει ότι η εγγύηση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία της πρώτης εκταμίευσης της πίστωσης. Αν παρέλθουν 6 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης πίστωσης, χωρίς κάποια εκταμίευση, η εγγύηση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ δεν ισχύει .
- Η Τράπεζα, είτε πρόκειται για αυτοαπασχολούμενους, είτε για επιχειρηματίες - ιδιοκτήτες της ΜΕ, είτε για μέλη του Δ.Σ. απαγορεύεται να προσημειώσει ή να υποθηκεύσει τη μόνιμη και μοναδική κατοικία αυτών, κατά τον χρόνο συνολόγησης της πίστωσης και εφ' όσον αυτή δεν είναι ήδη προσημειωμένη ή υποθηκευμένη.
- Η ΜΕ δύναται να προσφέρει οποιασδήποτε μορφής εξασφάλιση, η οποία μπορεί να είναι ενοχική (π.χ. προσωπικές εγγυήσεις) ή/και εμπράγματα (προσημείωση/υποθήκη επί ακινήτων, ενέχυρο επί κινητών πραγμάτων). Το ύψος της εξασφάλισης αυτής προσδιορίζεται από διάφορους παράγοντες (κίνδυνος επιχείρησης, αगाστή συνεργασία με τράπεζες κ.λπ.).
- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ δεν παραιτείται της ένστασης διζήσεως, εκτός κάποιων περιπτώσεων που αναγράφονται στον Κανονισμό Παροχής Εγγυήσεων.
- Το τελικό ποσοστό κάλυψης του δανείου και το ύψος της ετήσιας προμήθειας προσδιορίζεται επακριβώς από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ στην εγγυητική της πράξη .

Μετά την ενημέρωση της ΜΕ και στην περίπτωση που η Τράπεζα όσο και η ΜΕ επιθυμούν την εγγύηση της ΤΕΜΠΜΕ τότε:

α) Η ΜΕ συμπληρώνει το έντυπο «Δελτίο Πληροφοριακών Στοιχείων Επιχείρησης», το υποβάλλει στην Τράπεζα και δηλώνει μέσω του νομίμου εκπροσώπου της ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι αληθή.

β) Η Τράπεζα επίσης, συμπληρώνει το έντυπο «Αίτηση για Παροχή Εγγυήσης Πιστοδότησης» με στοιχεία και πληροφορίες που ζητούνται από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ.

γ) Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ εξετάζει, αξιολογεί την αίτηση και απαντά θετικά ή αρνητικά.

δ) Στην περίπτωση θετικής απάντησης, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ επαναποστέλλει στη Τράπεζα:

- τα έντυπα «Αίτηση για Παροχή Εγγύησης Πιστοδότησης» και «Δελτίο Πληροφοριακών Στοιχείων Επιχείρησης» διορθωμένα / συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα,
- καθώς και την Εγγυητική Πράξη συμπληρωμένη δεόντως και υπογεγραμμένη εις τριπλούν .

ε) Ταυτόχρονα με την υπογραφή της σύμβασης Πίστωσης υπογράφεται από την Τράπεζα και τη ΜΕ η Εγγυητική Πράξη εις τριπλούν και συγχρόνως αναγράφεται η ημερομηνία της υπογραφής. Μόλις γίνει η πρώτη εκταμίευση της Πίστωσης, οπότε και άρχεται η ισχύς της εγγύησης αποστέλλεται από την Τράπεζα στην ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ ένα από τα τρία αντίγραφα της Εγγυητικής Πράξης, καταλλήλως συμπληρωμένη και το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής της πίστωσης.

στ) Η Τράπεζα τηρεί όλα τα σχετικά έγγραφα μέχρι το οριστικό κλείσιμο του φακέλου καθώς και όλες τις παρεχόμενες από την ΜΕ ασφάλειες. Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ δικαιούται να λαμβάνει οποτεδήποτε αντίγραφα του φακέλου που έχουν σχέση με το εγγυημένο δάνειο.

ζ) Τέλος, η Τράπεζα, αφού αρχίσει η ισχύς της εγγύησης, ενημερώνει την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ :

- στις περιπτώσεις ληξιπροθέσμων απαιτήσεων, που αφορούν προμήθειες, τόκους ή χρεολύσια, εντός 45 ημερών από την πρώτη ημέρα ληξιπροθεσμίας και
- στις περιπτώσεις δικαστικών ενεργειών από τρίτους ,εις βάρος των ενεχομένων στη σύμβαση πίστωσης, καθώς και για τροποποιήσεις που αφορούν στοιχεία της δανειζόμενης ΜΕ (επωνυμία, διεύθυνση κ.λπ.), εφόσον αυτές περιέρχονται σε γνώση της Τράπεζας .

Οι βασικές επιδιώξεις της εταιρίας είναι :

- Η υποστήριξη χιλιάδων, νεοϊδρυόμενων και υφιστάμενων, υγιών, βιώσιμων και ελπιδοφόρων Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων, όλων των κλάδων και τομέων της οικονομίας, σε όλα τα στάδια του επιχειρηματικού κύκλου (εκκίνηση, ανάπτυξη, ωρίμανση, διεθνοποίηση, αναδιάρθρωση, μεταβίβαση, διαδοχή)

- Η υποστήριξη των επιχειρήσεων που έχουν δυσκολία ή αδυναμία πρόσβασης στην χρηματοδότηση (π.χ. νεοϊδρυόμενες Μικρές και Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις, επιχειρήσεις «νέας οικονομίας», επιχειρήσεις «ερευνητικής κουλτούρας», επιχειρήσεις με «ανεπαρκείς» εξασφαλίσεις, επιχειρήσεις δημιουργίας νέων προϊόντων και υπηρεσιών, κοινωνικές επιχειρήσεις)
- Η υποστήριξη δραστηριοτήτων με υψηλότερο, του μέσου όρου της αγοράς, κίνδυνο και κάλυψη, κυρίως, μεσομακροπρόθεσμων οικονομικών κινδύνων.

Από το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο αξίζει περισσότερο να επισημανθούν τα εξής:

- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ είναι ανώνυμη εταιρεία με μετοχικό κεφάλαιο € 240 εκατ. Το μετοχικό κεφάλαιο έχει καλυφθεί από την Ε.Ε./ΕΤΠΑ (67% του συνόλου) και το Ελληνικό Δημόσιο (33% του συνόλου) όπως αναφέραμε.
- Λειτουργεί ως χρηματοδοτικό ίδρυμα με βάση την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Παρέχει εγγυήσεις και αντεγγυήσεις στο χρηματοπιστωτικό και χρηματοοικονομικό σύστημα της χώρας μας υπέρ ΜΕ που απασχολούν έως 49 άτομα, ενώ απαγορεύεται να παρέχει δάνεια.
- Η αξία του συνόλου των εγγυήσεων της δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπλάσιο των ιδίων κεφαλαίων της.
- Για το σκοπό του υπολογισμού του δείκτη φερεγγυότητας των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, τα ποσά των απαιτήσεων τους που καλύπτονται από την εγγύηση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ σταθμίζονται με συντελεστή 50%.
- Οι παρεχόμενες από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ εγγυήσεις καλύπτουν μεγάλο μέρος των πιστωτικών διευκολύνσεων που τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα χορηγούν στις ΜΕ και η εγγύηση φθάνει έως 80% επί του ύψους της πίστωσης.
- Όταν ασκείται η ένσταση διζήσεως, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ καταβάλλει προκαταβολή που αντιστοιχεί στο είκοσι τοις εκατό (20%) της εγγύησής της, όπως αυτή υπολογίζεται κατά την ημέρα καταγγελίας της σύμβασης πίστωσης, με βάση την οφειλή της ΜΕ και το ποσοστό της εγγύησής της.
- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ καλύπτει τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσομακροπρόθεσμα δάνεια τακτής ημερομηνίας λήξης και συγκεκριμένου

ποσού (δεν καλύπτει αλληλόχρεους λογαριασμούς), με ανώτατη διάρκεια εγγύησης τα 10 έτη.

- Όταν παρέχονται από την επιχείρηση / επιχειρηματία εμπράγματες εξασφαλίσεις με την μορφή προσημείωσης ή υποθήκης, οι εξασφαλίσεις αυτές δεν πρέπει να είναι υψηλότερες του 75% του αρχικού ποσού του δανείου.
- Στις περιπτώσεις εγγυήσεων για πράξεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) ή επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital, Seed Capital, Start up capital κ.λπ.) η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ δύναται να παρέχει εγγυήσεις με ή χωρίς τη λήψη εξασφαλίσεων. Ειδικά για τις περιπτώσεις εγγυήσεων για πράξεις επιχειρηματικών συμμετοχών το ανώτατο ποσοστό παροχής τέτοιων εγγυήσεων δε δύναται να υπερβαίνει το 5% των ιδίων κεφαλαίων της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ.

Πέρα από τους επιμέρους φορείς που αναφέρθηκαν αναλυτικά παραπάνω, σημαντική στήριξη για τις ελληνικές επιχειρήσεις παρέχεται μέσω επιχορηγήσεων, οι οποίες δίδονται στα πλαίσια κάποιου κυβερνητικού ή/και ευρωπαϊκού προγράμματος. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι:

I. Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000 – 2006)

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) 2000 – 2006 είναι το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας μας [9] που αποτελεί τη συμφωνία μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρας. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ απευθύνονται τόσο στον δημόσιο τομέα π.χ. για έργα που αφορούν την ανάπτυξη υποδομών και τη βελτίωση υπηρεσιών προς τον πολίτη όσο και σε ιδιώτες (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) για προγράμματα που αφορούν επιχειρήσεις, αγρότες, νέους, ανέργους κλπ. τα οποία θα συγχρηματοδοτηθούν, ανάλογα με την κατηγορία τους, από ένα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΤΠΑ: συγχρηματοδοτεί προγράμματα και έργα υποδομών και εξοπλισμού για την ενίσχυση των παραγωγικών

επενδύσεων, των επενδύσεων στους τομείς Παιδείας - Υγείας, των ενεργειών σε κοινοτικό επίπεδο ιδίως για μεθοριακές περιοχές, των ενεργειών για την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού των περιφερειών, των προπαρασκευαστικών και συνοδευτικών μέτρων και των μέτρων αξιολόγησης.

- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ : συγχρηματοδοτεί ενέργειες για επαγγελματική εκπαίδευση και επαγγελματικό προσανατολισμό, για ενίσχυση προσλήψεων σε θέσεις διαρκούς απασχόλησης, ενέργειες καινοτόμου χαρακτήρα για την ανάπτυξη της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης, ενέργειες που απευθύνονται στο προσωπικό των επιχειρήσεων και ενέργειες επαγγελματικού προσανατολισμού και παροχής συμβουλών σε ανέργους.
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - ΕΓΤΠΕ : χρηματοδοτεί την Κοινή Γεωργική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενισχύει την αγορά και προωθεί τις διαρθρωτικές αλλαγές στη γεωργία. Το ΕΓΤΠΕ διαιρείται σε δύο τμήματα : το Τμήμα Εγγυήσεων, που χρηματοδοτεί τα μέτρα στήριξης των τιμών και τις επιστροφές κατά την εξαγωγή ώστε να εξασφαλίζει σταθερές τιμές για τους γεωργούς και το Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ/Π) που ενισχύει μέσω επιδοτήσεων την ορθολογική οργάνωση, τον εκσυγχρονισμό και τις διαρθρωτικές βελτιώσεις στη γεωργία.
- Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας - ΧΜΠΑ : συγχρηματοδοτεί ενέργειες για την ενίσχυση του τομέα της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων τους.

Το Γ΄ ΚΠΣ, είναι το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα που σχεδιάστηκε από την Ελλάδα και υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει στόχο την ενίσχυση των πολιτικών για την πραγματική σύγκλιση, την περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Εν κατακλείδι, οι συνολικοί πόροι του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) και του Ταμείου Συνοχής (που συγχρηματοδοτεί τα μεγάλα έργα Περιβάλλοντος και Μεταφορών) είναι 51,14 δισεκατομμύρια ευρώ και

περιλαμβάνουν εθνικούς και κοινοτικούς πόρους ύψους 39,56 δισεκατομμυρίων ευρώ (δημόσια δαπάνη), καθώς και 11,58 δισεκατομμύρια ευρώ ιδιωτική συμμετοχή. Παράλληλα, σημαντικοί πόροι ύψους 1,28 δισεκατομμύρια ευρώ θα αντληθούν μέσω των τεσσάρων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

II. Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα"

Στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ' ΚΠΣ) 2000-2006 εντάσσεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα" (ΕΠΑΝ) [11] του Υπουργείου Ανάπτυξης, ένα από τα πολλά προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά δράσεων και ενισχύσεων που έχουν ως στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την επίτευξη της κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης της χώρας μας με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόγραμμα αυτό συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ελληνικό Δημόσιο και Ελληνικές Ιδιωτικές Επιχειρήσεις.

Στο επίκεντρο των δράσεων του ΕΠΑΝ βρίσκεται η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε τομείς όπως οι νέες τεχνολογίες, η απελευθερωμένη αγορά ενέργειας, το περιβάλλον, ο τουρισμός, σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού όπως οι νέοι, οι γυναίκες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και η χρηματοδότηση δράσεων εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη μεταποίηση, στον τουρισμό και στις υπηρεσίες. Το Υπουργείο Ανάπτυξης στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ προωθεί επίσης έργα αναβάθμισης των βιομηχανικών περιοχών, του εθνικού συστήματος ποιότητας, των ενεργειακών υποδομών και των περιφερειακών δομών πληροφόρησης, εκπαίδευσης, διαχείρισης και υποστήριξης των επιχειρήσεων. Παράλληλα με την υλοποίηση των έργων και δράσεων του ΕΠΑΝ, το Υπουργείο Ανάπτυξης δρομολογεί μια σειρά από μεταρρυθμίσεις δομών και θεσμών που έχουν σχέση με την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τη μακροχρόνια ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και της ενέργειας.

Στο Πρόγραμμα αυτό αντιστοιχούν 6,05 δις €. Η κοινοτική συνεισφορά ύψους 1,98 δις € που διατίθενται για το Πρόγραμμα προέρχεται από:

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης 1,83 δις € το οποίο συμβάλλει στην άμβλυνση των ανισοτήτων που υπάρχουν στην ανάπτυξη και το βιοτικό επίπεδο διαφόρων περιφερειών, καθώς και στη μείωση της καθυστέρησης των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 151 εκατ. € το οποίο συμβάλλει στην ανάπτυξη της απασχόλησης μέσα από την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος, της απασχολησιμότητας, της ικανότητας προσαρμογής των εργαζομένων και της ισότητας των ευκαιριών, καθώς και της επένδυσης στους ανθρώπινους πόρους.
- Η εθνική δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 1,04 δις € και η ιδιωτική χρηματοδότηση (συμμετοχή ωφελουμένων) σε 3,03 δις €.

III. Αναπτυξιακός Νόμος

Ο Αναπτυξιακός Νόμος 3299/2004 ψηφίστηκε με σκοπό του την ενδυνάμωση της ισόρροπης ανάπτυξης, την αύξηση της απασχόλησης, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, τη προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής και της καινοτομίας, τη προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ενέργειας και την επίτευξη της περιφερειακής σύγκλισης.[8]

Στα υπαγόμενα στις διατάξεις του παρόντος νόμου επενδυτικά σχέδια παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

(α) Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.

(β) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.

(γ) Φορολογική απαλλαγή ύψους μέχρι ενός ποσοστού ή του συνόλου της αξίας της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση. Η ενίσχυση αυτή συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενων κερδών από το σύνολο των δραστηριοτήτων της

επιχείρησης της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.

(δ) Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο, για μια διετία, τμήματος του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων, εντός της πρώτης τριετίας από την ολοκλήρωσή του επενδυτικού σχεδίου, θέσεων απασχόλησης.

Επιλέξιμες θεωρούνται υφιστάμενες (παλιές και νέες) ή υπό σύσταση επιχειρήσεις του πρωτογενή (π.χ. σχέδια εξόρυξης βιομηχανικών ορυκτών και αδρανών υλικών), δευτερογενή (π.χ. Παραγωγή βιοκαυσίμων – βιομάζας με σκοπό να χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ενέργειας), τριτογενή τομέα (π.χ. σχέδια για τη δημιουργία επιχειρήσεων υγρών καυσίμων και υγραερίων σε νησιά), τον τομέα τουρισμού (π.χ. Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων τουλάχιστον 3*) και ειδικά επενδυτικά σχέδια (π.χ. Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποκατάσταση υγρών καυσίμων ή ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα).

Οι επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια είναι ύψους άνω των 200.000 ευρώ, υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης του παρόντος νόμου, υποχρεούνται το αργότερο μέχρι την εκταμίευση της πρώτης δόσης της ενίσχυσης, να λειτουργούν με μορφή εμπορικής εταιρίας ή συνεταιρισμού.

Ιερές μονές και η Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους για την πραγματοποίηση των επενδύσεων δεν υποχρεούνται σε σύσταση εταιρίας.

1.2.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πέραν της κρατικής στήριξης και χρηματοδότησης, σημαντικό ρόλο στην οικονομική ενίσχυση και υποβοήθηση των ελληνικών επιχειρήσεων διαδραματίζει και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Πέραν του ότι συμμετέχει σημαντικά και στους παραπάνω κρατικούς φορείς και προγράμματα, η Ε.Ε έχει και καθαρά δικούς της φορείς που συμβάλλουν οικονομικά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και είναι οι εξής:

1. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) [12], το χρηματοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε το 1958 με τη Συνθήκη της Ρώμης, χορηγεί μακροπρόθεσμα δάνεια για επενδύσεις κεφαλαίου που προάγουν την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και ολοκλήρωση της Ένωσης. Είναι πλειοψηφικός μέτοχος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, ενός σημαντικού φορέα στην παροχή βοήθειας προς τις επιχειρήσεις.

Η ΕΤΕπ είναι μια ευέλικτη και συμφέρουσα πηγή χρηματοδότησης και αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα στον κόσμο, με ύψος ετήσιων χορηγήσεων 33 δις ευρώ. Δραστηριοποιείται στην ΕΕ αλλά και σε άλλες 140 χώρες περίπου στον κόσμο, με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει συμφωνία συνεργασίας. Η υποστήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης είναι το πρωταρχικό έργο της Τράπεζας και πολύ περισσότερες από τις μισές χορηγήσεις της διοχετεύονται σε παραγωγικές επενδύσεις σε περιοχές που υστερούν από πλευράς ανάπτυξης ή που αντιμετωπίζουν βιομηχανική παρακμή.

Η ΕΤΕπ είναι μη κερδοσκοπική τράπεζα της οποίας η λειτουργία υπαγορεύεται από την εκάστοτε εφαρμοζόμενη πολιτική. Σε αντίθεση με τις εμπορικές τράπεζες, η ΕΤΕπ δεν διαχειρίζεται προσωπικούς τραπεζικούς λογαριασμούς, δεν διεκπεραιώνει απευθείας συναλλαγές με πελάτες ούτε παρέχει επενδυτικές συμβουλές σε ιδιωτική βάση. Η ΕΤΕπ συνάπτει μακροπρόθεσμα δάνεια για τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό (κυρίως πάγια στοιχεία) αλλά δεν παρέχει επιχορηγήσεις.

Η ΕΤΕπ ανήκει στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία συνεισφέρουν από κοινού στο κεφάλαιό της με ποσοστό ανάλογο της οικονομικής βαρύτητας κάθε χώρας εντός της Ένωσης. Δεν χρησιμοποιεί πόρους του προϋπολογισμού της Ένωσης. Αντίθετα, αυτοχρηματοδοτείται μέσω δανεισμού από τις κεφαλαιαγορές.

Γεδομένου ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι οι μέτοχοί της, η ΕΤΕπ έχει άριστη πιστοληπτική ικανότητα στις χρηματαγορές, γεγονός που της επιτρέπει να συγκεντρώνει υψηλά κεφάλαια με εξαιρετικά ανταγωνιστικούς όρους. Καθώς πρόκειται για μη κερδοσκοπική τράπεζα, οι όροι των δανείων που χορηγεί είναι ομοίως ευνοϊκοί.

II. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων συστήθηκε το 1994 [12] για την παροχή βοήθειας στις μικρές επιχειρήσεις. Πλειοψηφικός μέτοχος του Ταμείου είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με την οποία αποτελούν τον «όμιλο ΕΤΕπ»

Παρέχει επιχειρηματικό κεφάλαιο στις μικρές εταιρίες (ΜΜΕ), ιδίως στις νέες εταιρίες και στις επιχειρήσεις τεχνολογικού προσανατολισμού. Παρέχει εγγυήσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (όπως τράπεζες) για την κάλυψη των δανείων τους προς τις ΜΜΕ.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων δεν είναι πιστωτικό ίδρυμα, δεν χορηγεί δάνεια και επιδοτήσεις σε επιχειρήσεις, ούτε επενδύει άμεσα σε εταιρίες. Αντίθετα λειτουργεί μέσω τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ενδιάμεσων. Χρησιμοποιεί είτε δικούς του πόρους είτε τους πόρους που του έχουν εμπιστευθεί η ΕΤΕπ ή η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Ταμείο δραστηριοποιείται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στην Κροατία, την Τουρκία και σε τρεις χώρες της ΕΖΕΣ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία).

III. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Το ΕΤΠΑ ιδρύθηκε το 1975 [12] και αποσκοπεί στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της μείωσης των περιφερειακών ανισοροπιών. Η συμβολή αυτή πραγματοποιείται μέσω της στήριξης της ανάπτυξης των περιφερειακών οικονομιών- επιχειρήσεων. Η παρέμβαση του ΕΤΠΑ επικεντρώνεται σε ορισμένες θεματικές προτεραιότητες.

Πρόκειται, ιδίως, για χρηματοδοτήσεις που αφορούν:

- επενδύσεις που συμβάλλουν στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης,
- επενδύσεις σε υποδομές,
- μέτρα στήριξης της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, που περιλαμβάνουν την παροχή βοήθειας και υπηρεσιών στις επιχειρήσεις, ιδίως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ),
- την τεχνική βοήθεια.

1.2.3 ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο ρόλος των τραπεζών είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς είναι σήμερα ο πιο συνηθισμένος τρόπος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Οι τράπεζες υπόσχονται λύσεις στις πολλαπλές ανάγκες των επιχειρήσεων σε όλα τα στάδια ανάπτυξης τους. Οι λύσεις αυτές δίνονται με τα τραπεζικά χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία θα εξετάσουμε αναλυτικά στη συνέχεια. Τα εργαλεία αυτά είναι το Τραπεζικό Δάνειο, η Χρηματοδοτική Μίσθωση, η Πρακτόρευση Απαιτήσεων, το Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών και οι Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων. Οι εμπορικές τράπεζες προτιμούν να δανείζουν σε υπάρχουσες επιχειρήσεις που έχουν ένα παρελθόν πωλήσεων, κερδών, ικανοποιημένων πελατών και ένα τρέχον σύνολο εκκρεμών υποχρεώσεων. Οι τράπεζες επενδύουν συντηρητικά προσπαθώντας να μειώσουν τον κίνδυνο, ενώ για την προστασία τους, ελέγχουν πρώτα εάν υπάρχει θετική ταμειακή ροή και έπειτα αν υπάρχουν εγγυήσεις. Για τις νέες επιχειρήσεις (που δεν διαθέτουν τις ανάλογες εγγυήσεις) ζητούν συνήθως τις προσωπικές εγγυήσεις του ιδιοκτήτη της επιχείρησης.

I. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ

Το τραπεζικό δάνειο αποτελεί τον πιο συνηθισμένο τρόπο στον οποίο καταφεύγουν οι επιχειρήσεις για να χρηματοδοτηθούν. Παρά τους νέους, για τα ελληνικά δεδομένα, μηχανισμούς χρηματοδότησης υπολογίζεται ότι τουλάχιστον μία στις τρεις επιχειρήσεις εξακολουθεί να καταφεύγει στο παραδοσιακό τραπεζικό σύστημα για να βρει χρηματοδότηση.

Τα δάνεια που προσφέρουν οι τράπεζες στις επιχειρήσεις χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: α) δάνεια κεφαλαίου κίνησης και β) μακροπρόθεσμα δάνεια.

- **Δάνεια κεφαλαίου κίνησης:** Τα δάνεια αυτά είναι μικρής διάρκειας και σκοπός τους είναι η βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης. Οι τράπεζες προσφέρουν σήμερα ολοκληρωμένα πακέτα για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας με νέα αλλά και με τα πιο παραδοσιακά προϊόντα. Έτσι έχουμε λογαριασμούς υπέρ-ανάληψης, δάνεια με περίοδο χάριτος, ανοιχτά ή

ανακυκλώμενα δάνεια και παραδοσιακούς αλληλόχρεους λογαριασμούς. Στην περίπτωση των ανοιχτών δανείων, η οποία είναι πολύ συνηθισμένη μορφή δανείου, οι τράπεζες εγκρίνουν στον πελάτη τους ένα πιστωτικό όριο ως το οποίο μπορεί να δανείζεται, ο πελάτης πληρώνει μόνο για το ποσό που χρησιμοποιεί και μπορεί εφόσον εξοφλήσει μέρος ή το σύνολο της οφειλής του να το επαναδανείζεται όποτε επιθυμεί. Δεν υπάρχει δηλαδή ένα συγκεκριμένο διάστημα μέσα στο οποίο πρέπει να επιστρέψει το κεφάλαιο ούτε μια συγκεκριμένη δόση κάθε μήνα. Συνήθως ο πελάτης πρέπει όμως να πληρώσει μια ελάχιστη καταβολή η οποία είναι ουσιαστικά μόνο οι τόκοι και υπολογίζεται με βάση το ποσό που έχει χρησιμοποιήσει. Υπάρχουν προγράμματα που είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες εποχιακών επιχειρήσεων, όπως είναι για παράδειγμα οι τουριστικές επιχειρήσεις, στα οποία οι τόμοι καταβάλλονται κατά τις περιόδους που οι επιχειρήσεις αυτές έχουν έσοδα. Καθώς και άλλα στα οποία η επιχείρηση γνωρίζει τις δόσεις τις οποίες θα πληρώνει και το χρονικό διάστημα μέχρι την αποπληρωμή.

Υπάρχουν τράπεζες που χρηματοδοτούν για κεφάλαιο κίνησης ποσοστό ως και το 100% των αναγκών της επιχείρησης και άλλες όπου το ποσοστό αυτό δεν ξεπερνά το 50%.

- **Μακροπρόθεσμα δάνεια:** η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τα δάνεια εγκατάστασης (επαγγελματικής στέγης) και τα δάνεια επαγγελματικού εξοπλισμού (μηχανήματα κ.τ.λ.) . Λόγω της μεγάλης διάρκειας αποπληρωμής και της ύπαρξης εξασφαλίσεων το επιτόκιο αποπληρωμής των δανείων αυτών είναι συνήθως χαμηλό σε σχέση με το αντίστοιχο επιτόκιο του κεφαλαίου κίνησης.
- Τα δάνεια επαγγελματικής στέγης μοιάζουν με τα στεγαστικά δάνεια για την απόκτηση κατοικίας. Η διάρκεια τους κυμαίνεται από 3 μέχρι 30 χρόνια ανάλογα με την τράπεζα και τον πελάτη. Το ποσοστό χρηματοδότησης μπορεί να φτάσει ως και το 100% της αξίας του ακινήτου ή των εργασιών ανέγερσης και ανακαίνισης. Αρκετές τράπεζες παρέχουν στους επιχειρηματίες για νέα

επαγγελματική στέγη περίοδο χάριτος ως και 2 χρόνια κατά τα οποία θα πληρώνουν είτε μικρότερες δόσεις είτε μόνο τόκους.

- Τα δάνεια πάγιου εξοπλισμού χορηγούνται για την αγορά παγίου εξοπλισμού σε οποιαδήποτε μορφή, μηχανήματα, έπιπλα, μέσα μεταφοράς κ.τ.λ. Τα πάγια αυτά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τον εξοπλισμό μιας νέας επιχείρησης όσο για την ανανέωση υφιστάμενης. Η τραπεζική χρηματοδότηση μπορεί να φτάσει ως και το 100% της αξίας της επένδυσης και η διάρκεια αποπληρωμής μπορεί να φτάσει έως και τα 15 χρόνια.

Θα μπορούσαμε ίσως να προσθέσουμε και τα προσωπικά δάνεια σαν μορφή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων όπου αυτό κριθεί απαραίτητο διότι όταν η επιχείρηση δεν έχει τα απαραίτητα περιουσιακά στοιχεία για να υποστηρίξουν ένα δάνειο, τότε ο επιχειρηματίας καταφεύγει στο προσωπικό δανεισμό. Τα προσωπικά δάνεια απαιτούν συνήθως ως εγγύηση, τα περιουσιακά στοιχεία του επιχειρηματία ή κάποιου άλλου ατόμου ή την συνυπογραφή του δανείου από κάποιο άλλο τρίτο πρόσωπο. Τα αυτοκίνητα, τα σπίτια, η γη και τα χρεόγραφα είναι τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται συχνά ως εγγύηση στην περίπτωση αυτή.

Όσον αφορά την έγκριση ενός δανείου από μία τράπεζα, είναι φανερό ότι δεν αρκεί το ενδιαφέρον της επιχείρησης για να πάρει κάποιο δάνειο, αλλά πρέπει να πληρεί και τις προϋποθέσεις που θέτει η τράπεζα προκειμένου να διασφαλιστεί έναντι κακοπληρωτών.

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να σημειώσουμε τις περιπτώσεις κατά τις οποίες μία τράπεζα εγκρίνει ένα δάνειο και τότε το απορρίπτει. Η έγκριση εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Καταρχήν θα δούμε πότε εγκρίνεται ένα δάνειο με βάση τους παράγοντες που εξαρτώνται από την τράπεζα:

1. Κάθε τράπεζα με εγκυκλίους της συστηματοποιεί τον τρόπο λήψης απόφασης και χορήγησης δανείων.
2. Ένας βασικός παράγοντας είναι το σύστημα έγκρισης δανείων της κάθε τράπεζας. Η τράπεζα έχει ορίσει ποιος ή ποιοι θα πάρουν την απόφαση για την έγκριση. Σε περίπτωση που η έγκριση δίνεται από τα κεντρικά μιας τράπεζας, που είναι και το πιο σύνηθες, ο χρόνος έγκρισης είναι σχετικά μεγαλύτερος. Τα συστήματα αυτά έχουν γίνει αυστηρότερα από το παρελθόν λόγω της οικονομικής κρίσης και έτσι πλέον εγκρίνονται λιγότερα δάνεια.

3. Σημαντικό ρόλο παίζουν επίσης η θέση της τράπεζας απέναντι στον ανταγωνισμό, καθώς και το ύψος των επισφαλών που εμφανίζει, το ποσοστό ληξιπρόθεσμων οφειλών κ.τ.λ.

4. Τέλος, δεν θα μπορούσαμε να παραβλέψουμε τον ανθρώπινο παράγοντα, δηλαδή την κρίση, την άποψη, την εμπειρία, τις αντιλήψεις κ.λπ. του διευθυντή του τραπεζικού καταστήματος, του προϊσταμένου και των υπαλλήλων που εμπλέκονται στις χορηγήσεις.

Υπάρχουν βέβαια και οι παράγοντες που εξαρτώνται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις και είναι οι εξής:

1. Στοιχεία της επιχείρησης όπως είναι το είδος της, ο τζίρος, τα κέρδη, καθώς και το αν υπάρχουν παράπονα από τους προμηθευτές και πελάτες της, ο ανταγωνισμός κ.α.

2. Πολύ βασικός παράγοντας είναι οποιαδήποτε ήδη υπάρχουσα συνεργασία της επιχείρησης με την τράπεζα, καθώς και η δραστηριοποίησή της στην αγορά. Οποιαδήποτε κακή συνεργασία στο παρελθόν στις περισσότερες περιπτώσεις έχει ως αποτέλεσμα την άμεση απόρριψη αίτησης δανείου ενώ σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή μια καλή συνεργασία, αποτελεί ένα πολύ θετικό στοιχείο που παίζει σημαντικό ρόλο στο να εγκριθεί το δάνειο.

3. Τέλος, οι παρεχόμενες εγγυήσεις ανάλογα με το ύψος και τον τύπο του δανείου, ακόμα και ο προορισμός και ο τρόπος εκμετάλλευσης των χρημάτων.

Όπως προκύπτει και από τις προϋποθέσεις έγκρισης, ένα δάνειο δεν εγκρίνεται καταρχήν όταν το απαγορεύει η Τράπεζα της Ελλάδος ή όταν το ξεκαθαρίζει η εγκύκλιος ή τα αυτόματα συστήματα έγκρισης της τράπεζας.

Η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να απαγορεύσει την έγκριση για λόγους που συνήθως αφορούν τον έλεγχο του όγκου του κυκλοφορούντος χρήματος (μετρητών) στην εθνική οικονομία προκειμένου να ελεγχθεί ο πληθωρισμός.

Απόρριψη δανείου έχουμε και στην περίπτωση που η ίδια η επιχείρηση δεν πληρεί τις προϋποθέσεις που θέτει η τράπεζα. Αν για παράδειγμα τα κέρδη της δεν είναι ικανοποιητικά ή δεν παρουσιάζει καθόλου κέρδη ή αν η συνεργασία της στο παρελθόν με την τράπεζα δεν ήταν καλή. Η συνεργασία μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κακή» σε περίπτωση που για παράδειγμα η επιχείρηση δεν πλήρωνε σωστά δόσεις ενός προηγούμενου δανείου.

II. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ- LEASING

Η Χρηματοδοτική Μίσθωση [2], η οποία έχει επικρατήσει με τον αγγλικό όρο leasing, είναι μια εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης του παγίου εξοπλισμού και των ακινήτων των επιχειρήσεων και δίνει τη δυνατότητα σε μια επιχείρηση να δημιουργήσει ή να επεκτείνει τον παραγωγικό εξοπλισμό της χωρίς να διαθέσει τα δικά της κεφάλαια. Τα απαιτούμενα κεφάλαια διατίθενται από την εταιρία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης, συνήθως θυγατρική τράπεζας (ή και τράπεζα), η οποία αγοράζει τον εξοπλισμό σύμφωνα με τις οδηγίες της επιχείρησης. Στην συνέχεια εκμισθώνει τον εξοπλισμό αυτόν στην επιχείρηση για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα και για συγκεκριμένο μίσθωμα. Με την λήξη της σύμβασης η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να αγοράσει τον εξοπλισμό καταβάλλοντας ένα μικρό ποσό το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της αξίας του εξοπλισμού. Συνήθως όμως Μπορεί εναλλακτικά να επιστρέψει τον εξοπλισμό στην εταιρεία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης ή να συνεχίσει τη μίσθωση. Οι δόσεις της μίσθωσης καταβάλλονται μηνιαία, ανά τρίμηνο ή ανά εξάμηνο. Ο θεσμός αυτός καθιερώθηκε στην Ελλάδα με το νόμο 1665/86. Παρακάτω ακολουθεί σύντομη αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με το leasing, που ισχύει στη χώρα μας.

Αρχικά, η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης γίνεται μεταξύ ειδικευμένης εταιρείας και επιχείρησης ή επαγγελματία με σκοπό την παραχώρηση έναντι μισθώματος στην επιχείρηση ή τον επαγγελματία της χρήσης κινητού πράγματος και ταυτόχρονα του δικαιώματος είτε αγοράς είτε ανανέωσης της μίσθωσης για ορισμένο χρόνο.

Οι ειδικευμένες εταιρείες στις συμβάσεις leasing ιδρύονται με αυτό τον αποκλειστικό σκοπό και κατόπιν ειδικής άδειας της Τράπεζας της Ελλάδος, άδεια η οποία είναι απαραίτητη και στην περίπτωση εγκατάστασης στην Ελλάδα παρόμοιων αλλοδαπών εταιρειών. Το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο των εταιρειών leasing απαιτείται να είναι ίσο προς το κεφάλαιο σύστασης ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας (12 εκ. €) ή προς το ήμισυ αυτού, όταν την πλειοψηφία του κατέχουν μία ή περισσότερες τράπεζες. Τέλος, οι μετοχές των εταιρειών αυτών είναι ονομαστικές, ενώ την εποπτεία επί των εταιρειών αυτών ασκεί η Τράπεζα της Ελλάδος. Η σύμβαση leasing καταρτίζεται εγγράφως και καταχωρείται στο βιβλίο του άρθρου 5 του ΝΔ 1038/1949 (ΦΕΚ Α 149) του Πρωτοδικείου της κατοικίας ή της έδρας του μισθωτή και του Πρωτοδικείου Αθηνών και η διάρκειά της είναι πάντοτε ορισμένη

και ποτέ μικρότερη των τριών ετών. Καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης το πράγμα ασφαρίζεται κατά κινδύνων τυχαίας καταστροφής ή χειροτερεύσεως, ενώ, τρίτα πρόσωπα δεν μπορούν να ασκήσουν κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί του αντικειμένου της. Για τον καθορισμό του μισθώματος και του τιμήματος αγοράς του πράγματος από το μισθωτή, επιτρέπεται η συνομολόγηση ρητρών επιτοκίου ή είδους ή αξίας συναλλάγματος ή συνδυασμός των τριών. Σε περίπτωση αγοράς του μισθίου πριν παρέλθει διετία από την έναρξη της μίσθωσης, ο μισθωτής οφείλει να καταβάλλει όλους τους φόρους και τις επιβαρύνσεις υπέρ του Δημοσίου κ.λπ., που αντιστοιχούν στην απόκτηση καινούργιων πραγμάτων. Απαλλάσσονται από κάθε φόρο και εισφορά πλην του φόρου εισοδήματος και του ΦΠΑ τα μισθώματα και το τίμημα πώλησης των μισθωμένων πραγμάτων, τα δικαιώματα των συμβολαιογράφων για την κατάρτιση των συμβάσεων προσδιορίζονται στα κατώτατα όρια, ενώ, τα μισθώματα που καταβάλλονται προς τις εταιρείες leasing θεωρούνται λειτουργικές δαπάνες και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του μισθωτή. Οι εταιρείες leasing έχουν δικαίωμα να διενεργούν αποσβέσεις στα μίσθια ίσες προς τις αποσβέσεις που θα είχε δικαίωμα να υπολογίσει ο μισθωτής, εάν προέβαινε στην αγορά τους ως καινούργιων.

Φορολογικές εκπτώσεις για τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης προβλέπονται στο Ν 1262/82 και στους αναπτυξιακούς νόμους 1892/1990 (άρθρο 19), στον 2601/1998 και στον 3219/2004 [13], υπό τον όρο διάρκειας της σύμβασης leasing από 10 έτη και άνω και όταν η κυριότητα θα περιέρχεται στον μισθωτή μετά τη λήξη της σύμβασης. Από κάθε φόρο ή τέλος απαλλάσσονται οι συμβάσεις δανεισμού από τράπεζες των εταιρειών leasing καθώς και οι συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταξύ των εταιρειών αυτών και ξένων προμηθευτών τους. Οι εταιρείες leasing επιτρέπεται να καταρτίζουν ειδικό αποθεματικό κάλυψης επισφαλών απαιτήσεων με την κράτηση από τα καθαρά έσοδα ποσού που αντιστοιχεί στο 2% των ανείσπρακτων στο τέλος κάθε έτους μισθωμάτων. Μερικές από τις πιο σημαντικές υπηρεσίες και προϊόντα που σχετίζονται με την χρηματοδοτική μίσθωση παρατίθενται στη συνέχεια:

1. **Leasing επαγγελματικού εξοπλισμού:** Το leasing αυτό αφορά καινούργιο ή μεταχειρισμένο εξοπλισμό από την Ελλάδα ή το εξωτερικό. Ο εξοπλισμός αυτός μπορεί να είναι μηχανήματα κάθε είδους, έπιπλα, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, δίκτυα υπολογιστών, τηλεφωνικά κέντρα κ.α.

- 2. Leasing ακινήτων:** Αναφέρεται στο leasing ενός ακινήτου με σκοπό να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για επαγγελματικές ανάγκες. Η επαγγελματική αυτή στέγη μπορεί να είναι αυτοτελή ακίνητο, αλλά και οριζόντια ή κάθετη ιδιοκτησία, ενώ δεν επιτρέπεται να είναι μεμονωμένο οικοπέδο, διότι αυτά δεν αποσβένονται. Η διάρκεια μίσθωσης πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 έτη και όσον αφορά το μίσθωμα σε ευρώ είναι κυμαινόμενο, ενώ ως τίμημα εξαγοράς ορίζεται η αξία οικοπέδου σύμφωνα με τις αντικειμενικές αξίες που επικρατούν σήμερα. Σημειώνεται ότι τα μισθώματα δεν επιβαρύνονται με ΦΠΑ και ο φόρος μεταβίβασης πληρώνεται μόνο στην αρχή.
- 3. Sale & lease back ακινήτων:** Στην περίπτωση αυτή μια επιχείρηση που διαθέτει ένα ακίνητο μπορεί να το πουλήσει σε μια εταιρία leasing-τράπεζα και αυτή με την σειρά της να της το εκμισθώσει για ένα προκαθορισμένο διάστημα (10 έτη και άνω). Με τον τρόπο αυτό η επιχείρηση αποκτά σημαντική ρευστότητα και φορολογικά οφέλη. Το προϊόν αυτό έχει γίνει ιδιαίτερα ελκυστικό ειδικά από τη στιγμή που καταργήθηκε και ο φόρος μεταβίβασης που ήταν υποχρεωμένη να καταβάλλει η επιχείρηση για την πώληση του ακινήτου.
- 4. Sale & lease back εξοπλισμού:** Το προϊόν αυτό είναι παρόμοιο με το sale & lease back ακινήτων και έχει τα ίδια πλεονεκτήματα με αυτό. Ο εξοπλισμός πωλείται στην εταιρία leasing- τράπεζα η οποία το εκμισθώνει στην επιχείρηση που της το πούλησε.
- 5. Operating leasing:** Είναι λειτουργική μίσθωση που αφορά κυρίως οχήματα. Απευθύνεται σε επιχειρήσεις οι οποίες θέλουν να αποκτήσουν όχημα για την εκπλήρωση των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων. Εκτός από την εκμίσθωση του οχήματος η εταιρία operating leasing αναλαμβάνει τη συντήρηση του και την πληρωμή των τελών κυκλοφορίας για διάστημα 3-5 ετών.
- 6. Vendor leasing:** Το είδος αυτό αποτελεί ουσιαστικά μια τεχνική προώθησης των πωλήσεων. Συγκεκριμένα ένας προμηθευτής εξοπλισμού υπογράφει μια

σύμβαση με μία εταιρεία leasing και στη συνέχεια προσκομίζει πελάτες για τελική αγορά μέσω της μακροπρόθεσμης ενοικίασης που προσφέρει η εταιρεία leasing. Ο προμηθευτής εισπράττει ολόκληρο το τίμημα από την εταιρεία κατά την υπογραφή της σύμβασης ενοικίασης με τον πελάτη. Στην τελική σύμβαση υπεισέρχονται διάφοροι όροι ανάλογα με τις επιθυμίες των πελατών. Η συνεργασία μεταξύ της εταιρείας leasing και του προμηθευτή εξοπλισμού συμβάλλει στην αύξηση των πωλήσεων και των δύο μερών.

Η χρήση του leasing παρέχει στον επενδυτή μια σειρά σημαντικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων. Αρχικά όσον αφορά τα πλεονεκτήματα είναι τα εξής:

1. Στην περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης, σε αντίθεση με το τραπεζικό δάνειο, δεν απαιτούνται εγγυήσεις διότι εξασφάλιση της εταιρείας leasing-τράπεζας είναι το ίδιο το πάγιο.
2. Οι διαδικασίες στις περισσότερες περιπτώσεις είναι απλές και διεκπεραιώνονται γρήγορα.
3. Ο επιχειρηματίας δεν χρειάζεται να καταβάλλει άμεσα τα υψηλά ποσά που συνήθως απαιτούνται για την απόκτηση του παγίου, αφού γι' αυτό φροντίζει η εταιρεία leasing-τράπεζα και εκείνος τα αποδίδει ουσιαστικά σε δόσεις. Η διάρκεια της μίσθωσης και το ύψος του μισθώματος ορίζονται σύμφωνα με τις οικονομικές δυνατότητες της επιχείρησης, αφού ληφθούν υπόψη και τυχόν εποχικοί παράγοντες.
4. Η τράπεζα δίνει ακριβώς το απαιτούμενο ποσό για την απόκτηση του παγίου και έτσι ο επιχειρηματίας δεν καταφεύγει σε υπέρμετρο δανεισμό.
5. Ο επιχειρηματίας έχει τη δυνατότητα επιλογής όταν λήξει η σύμβαση να ανανεώσει τη μίσθωση ή να την τερματίσει εξαγοράζοντας ή όχι των εξοπλισμό.
6. Ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα είναι το γεγονός ότι το σύνολο των δόσεων αναγνωρίζονται ως λειτουργική δαπάνη και εκπίπτει των φόρων. Εξαιρέση σε αυτό είναι τα ΙΧ αυτοκίνητα.
7. Τέλος, δεν επηρεάζονται αρνητικά ορισμένοι χρηματοοικονομικοί δείκτες, όπως είναι της ρευστότητας, του δανεισμού και της χρησιμοποίησης των κεφαλαίων με αποτέλεσμα η επιχείρηση να εμφανίζει καλύτερη εικόνα προς τα έξω.

Η χρήση, όμως, του leasing περιέχει και ορισμένα μειονεκτήματα, όπως:

1. Το φαινομενικό κόστος του leasing είναι υψηλότερο από το επιτόκιο τραπεζικού δανεισμού. Η βαθύτερη διερεύνηση των φοροαπαλλαγών βέβαια μετριάξει την πρώτη εντύπωση, συνήθως, μάλιστα, δημιουργεί πλεονεκτική κατάσταση.
2. Διαφεύγει η ωφέλεια από τη φοροαπαλλαγή των αποσβέσεων στην περίπτωση του ιδιόκτητου εξοπλισμού, ωφέλεια που συμψηφίζεται μέχρι ενός βαθμού από την πλήρη φοροαπαλλαγή των μισθωμάτων.
3. Μπορεί να εκδηλωθεί δισταγμός των τραπεζών για χρηματοδότηση μίας επιχείρησης, όταν ο εξοπλισμός της τελευταίας στηρίζεται στη μέθοδο του leasing.
4. Ο μισθωτής αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους από τυχαία περιστατικά ή ανωτέρα βία έναντι του εκμισθωτή και διατρέχει τον κίνδυνο της έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης αν αθετήσει κάποιον όρο της για σημαντικό διάστημα. Στην περίπτωση αυτή, ο εκμισθωτής μπορεί να του αφαιρέσει τον εξοπλισμό και να απαιτήσει την άμεση πληρωμή όλων των μισθωμάτων μέχρι τη λήξη της σύμβασης.
5. Ο μισθωτής υπόκειται στους ελέγχους του εκμισθωτή για τη διαπίστωση της καλής λειτουργικής κατάστασης του εξοπλισμού.

III. ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ-FACTORING

Το factoring είναι ένα σχετικά νέο τραπεζικό προϊόν που αποτελεί εναλλακτική λύση για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων σε κεφάλαιο κίνησης μέσω της εκχώρησης των απαιτήσεων τους από τους πελάτες σε μια εταιρία factoring-τράπεζα. Στο πλαίσιο του factoring η τράπεζα δίνετε να αναλάβει τη διαχείριση, είσπραξη, προεξόφληση και τον πιστωτικό κίνδυνο των απαιτήσεων του προμηθευτή. Ουσιαστικά η τράπεζα αγοράζει από την επιχείρηση τις επενδύσεις της και της αποδίδει μέρος ή το σύνολο της αξίας. Το σύνηθες ποσό προεξόφλησης ανέρχεται σε 80-90% και το υπόλοιπο ποσό δίνεται κατά την εκκαθάριση της συναλλαγής μειωμένο κατά το ποσό των προμηθειών και των εξοφλητικών τόκων. Στη συνέχεια η τράπεζα απευθύνεται στους πελάτες της επιχείρησης για να εισπράξει

την αξία των τιμολογίων. Οι επιχειρήσεις απευθύνονται σε εταιρίες factoring για να βρουν κεφάλαια κίνησης, σε περίπτωση που προβαίνουν σε δαπανηρές διαδικασίες για να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους ή επειδή δεν έχουν εμπράγματα ή προσωπική ασφάλεια, καθώς και όταν έχουν μεγάλες ζημιές από αφερέγγυους πελάτες κ.α.

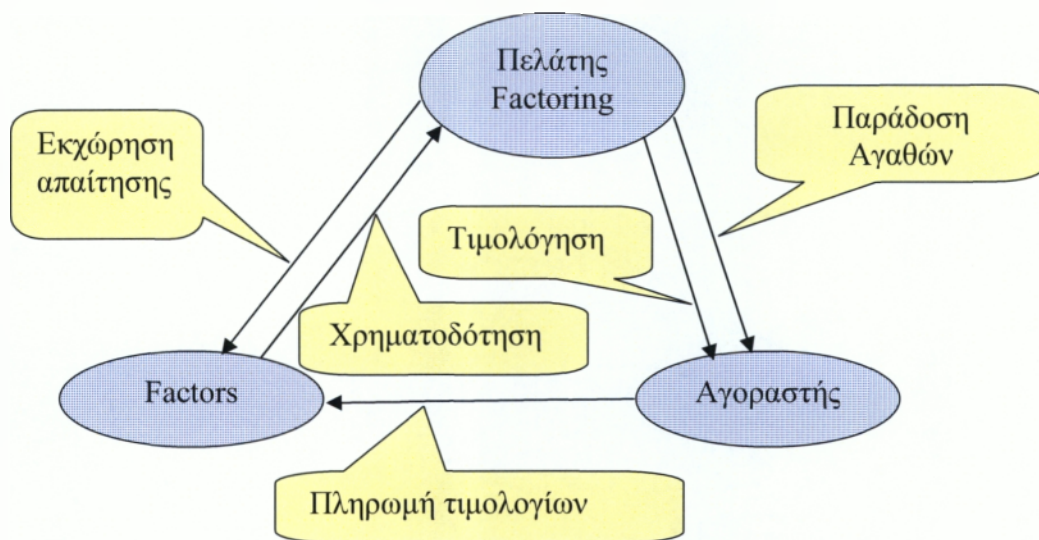
Υπάρχουν δύο βασικά είδη factoring:

1. Το factoring με αναγωγή, στο οποίο η τράπεζα δεν αναλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής από τους οφειλέτες. Αν τελικά η τράπεζα δεν καταφέρει να εισπράξει τις οφειλές στρέφεται κατά της επιχείρησης που εξέδωσε τα τιμολόγια για την είσπραξη τους.
2. Το factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής, στο οποίο η εταιρία factoring δεν έχει δικαίωμα να στραφεί στην επιχείρηση, σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής από τους οφειλέτες, για να πληρώσει αυτή την αξία και συνεπώς η εταιρία factoring αναλαμβάνει εξολοκλήρου τον κίνδυνο.

Σημειώνεται ότι το factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής έχει υψηλότερο κόστος από το factoring με αναγωγή, διότι ο πιστωτικός κίνδυνος για την εταιρία factoring είναι μεγαλύτερος και διότι πληρώνει ασφάλιστρα σε ασφαλιστικούς οργανισμούς για να αποζημιωθεί σε περίπτωση που τελικά δεν εισπράξει τις απαιτήσεις. Υπάρχουν βέβαια και παραλλαγές αυτών των βασικών ειδών factoring, όπως είναι το factoring με μερική αναγωγή όπου συμφωνείται μεταξύ της τράπεζας και της επιχείρησης η δυνατότητα της πρώτης να προσφύγει στη δεύτερη για πληρωμή μέρους της συνολικής αξίας που έχει εκχωρηθεί σε περίπτωση που οι πελάτες δεν πληρώσουν τα τιμολόγια. Άλλη γνωστή παραλλαγή αποτελεί το εξαγωγικό factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής, που ουσιαστικά δεν διαφέρει από το εγχώριο factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής που αναλύσαμε παραπάνω, η μόνη διαφορά είναι ότι οι πελάτες της επιχείρησης είναι εταιρίες του εξωτερικού.

Παρακάτω ακολουθεί σύντομη αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με το factoring, που ισχύει στη χώρα μας.

Εικόνα 1 Γράφημα Ορισμού Factoring

Κατά το άρθρο 1 του Ν.1905/90, η σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ ενός κατά κύριο επάγγελμα αγαθών ή υπηρεσιών και ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων. Ο τελευταίος αναλαμβάνει να παρέχει στον προμηθευτή, για το διάστημα που συμφωνείται, έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την παρακολούθηση και είσπραξη μιας ή μέρους ή του συνόλου των απαιτήσεων του προμηθευτή, ιδίως από συμβάσεις πώλησεως αγαθών, παροχής υπηρεσιών σε τρίτους ή εκτέλεση έργων. Ειδικότερα, η πρακτορεία (Factoring) περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Εκχώρηση απαιτήσεων στον πράκτορα μετά ή άνευ δικαιώματος αναγωγή
- Εξουσιοδότηση είσπραξης απαιτήσεων
- Χρηματοδότηση του προμηθευτή με προεξόφληση των απαιτήσεων
- Λογιστική ή νομική παρακολούθηση των απαιτήσεων και διαχείρισή τους
- Ολική ή μερική κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου του προμηθευτή

Η σύμβαση μπορεί να γίνει πριν ακόμη δημιουργηθούν οι απαιτήσεις και να καλύπτει απαιτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού. Η ύπαρξη σύμβασης πρακτορείας και οι απαιτήσεις στις οποίες αναφέρεται, αναγγέλλεται εγγράφως στον οφειλέτη. Είναι δε ισχυρότερη η εν λόγω σύμβαση έναντι των ενδεχομένων συμφωνιών μεταξύ προμηθευτή και οφειλέτη για το ανεκχώρητο των μεταξύ τους απαιτήσεων. Είναι ευνόητο πως για την ίδια απαίτηση δεν επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων με περισσότερους του ενός πράκτορες. Το ρόλο του πράκτορα ασκούν μόνον οι τράπεζες και οι αποκλειστικής εξειδίκευσεως ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες

συνιστώνται κατόπιν ειδικής αδείας της Τραπέζης Ελλάδος. Το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο των εταιρειών αυτών δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το ήμισυ του απαιτούμενου για την ίδρυση μιας τραπεζικής εταιρείας. Οι μετοχές των εταιρειών είναι ονομαστικές, η δε μεταβίβασή τους, όταν οδηγεί σε απόκτηση μεγαλύτερου από 10% τμήματος του μετοχικού κεφαλαίου, είναι άκυρη άνευ εγκρίσεως της Τραπέζης Ελλάδος. Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί εποπτεία επί των εταιρειών και καθορίζει υποχρεωτικούς για τις εταιρείες συντελεστές φερεγγυότητας, ρευστότητας και συγκεντρώσεως κινδύνου, τα ακαθάριστα έσοδα, δε, των πρακτόρων υπάγονται σε ΦΠΑ 18%.

Η χρήση του factoring παρέχει στον επενδυτή μια σειρά σημαντικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων. Αρχικά όσον αφορά τα πλεονεκτήματα είναι τα εξής:

1. Με την ανάθεση των εισπράξεων στην τράπεζα η επιχείρηση απαλλάσσεται από τον κίνδυνο της αφερεγγυότητας των πελατών της και περιορίζει τις προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες.
2. Η λογιστική της επιχείρησης απλοποιείται σημαντικά και κατά συνέπια η διαχείριση της διευκολύνεται. Σ' αυτό βέβαια συμβάλλει και η τράπεζα με συμβουλές της.
3. Η προείσπραξη των ποσών εξασφαλίζει πόρους, απαλλάσσει από τόκους δανείων και ισχυροποιεί τη διαπραγματευτική δύναμη έναντι των προμηθευτών πρώτων υλών.
4. Τροποποιείται ολόκληρη η χρηματοοικονομική σύνθεση της επιχείρησης και η επίπτωση αυτή είναι εμφανής στον ισολογισμό της.

Η χρήση, όμως, του factoring εμπεριέχει και ορισμένα μειονεκτήματα, όπως:

1. Το σοβαρότερο μειονέκτημα είναι το υψηλό κόστος που έχει το factoring, το οποίο εξαρτάται από το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

2. Καθώς επίσης ο επιχειρηματίας περιορίζει τις άμεσες επαφές με τους πελάτες του, ενώ ενδέχεται να πρόσκρουση σε επιλεκτική πολιτική φερέγγυων πελατών από την πλευρά της τράπεζας.

Από τα παραπάνω, συνοψίζοντας, μπορούμε να καταλήξουμε στους λόγους για τους οποίους μια επιχείρηση έχει όφελος επιλέγοντας αυτό τον τρόπο χρηματοδότησης.

Οι κυριότεροι είναι οι εξής:

- Η αξιολόγηση από την εταιρεία factoring της πιστοληπτικής ικανότητας των υφιστάμενων και νέων αγοραστών εξυγιαίνει το πελατολόγιο της επιχείρησης και δημιουργεί συνθήκες καλής εισπραξιμότητας των σχετικών τιμολογίων. Έτσι, η επιχείρηση αναπροσαρμόζει έγκαιρα την πιστωτική της πολιτική και συγκεντρώνεται απερίσπαστη στην ανάπτυξη των εργασιών της.
- Η ανάληψη από την εταιρεία factoring της είσπραξης των τιμολογίων βελτιώνει τη συμπεριφορά των οφειλετών σε ό,τι αφορά την εξόφληση των υποχρεώσεών τους, με αποτέλεσμα την έγκαιρη ρευστοποίηση των εισπρακτέων τιμολογίων του προμηθευτή.
- Η ανάθεση της διαχείρισης και λογιστικής παρακολούθησης των εμπορικών απαιτήσεων στην εταιρεία factoring μειώνει σημαντικά τα λειτουργικά κόστη της συνεργαζόμενης επιχείρησης.
- Η χρηματοδότηση της επιχείρησης από την εταιρεία factoring στηρίζεται στο αξιολογημένο πελατολόγιό της κι έτσι δεν απαιτείται παροχή πρόσθετων ασφαλειών.
- Η χρηματοδότηση της επιχείρησης συνδέεται απόλυτα με τον κύκλο εργασιών της εταιρείας factoring και μπορεί να αυξάνεται ανάλογα με αυτόν, κάτι που εξασφαλίζει συνεχή ρευστότητα, η οποία αποτελεί ισχυρό διαπραγματευτικό “χαρτί” για επίτευξη ευνοϊκών συμφωνιών με τους προμηθευτές της.

➤ Η ανάληψη του πιστωτικού κινδύνου από την εταιρεία factoring διασφαλίζει την πληρωμή των τιμολογίων και την αποφυγή επισφαλειών, γεγονός που διευκολύνει τον οικονομικό σχεδιασμό της επιχείρησης, εγγυάται την ανάπτυξή της, ενώ παράλληλα βελτιώνει την εικόνα του ισολογισμού της και την πιστοληπτική ικανότητά της, δεδομένου ότι η λαμβανόμενη προκαταβολή έναντι της αξίας των τιμολογίων δεν εμφανίζεται στις υποχρεώσεις της.

Με την πλήρη απελευθέρωση του εμπορίου οι συνθήκες ανταγωνισμού γίνονται οξύτερες. Οι μικρές και μεσαίες προ πάντων επιχειρήσεις, αισθάνονται πιο έντονα την ανάγκη εξαγωγικών δραστηριοτήτων για να επιβιώσουν. Αναπόφευκτα θα προσανατολιστούν στην υποστήριξη των τραπεζών μέσω της τεχνικής factoring για άντληση κεφαλαίων και επιμερισμό των κινδύνων. Ασφαλώς, το Ευρώ (€) διασφαλίζει από τον κίνδυνο της μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών για το εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο συνδυασμός όμως του θεσμού με σειρά άλλων υπηρεσιών, που οι εκσυγχρονιζόμενες τράπεζες προσφέρουν στις επιχειρήσεις, αποτελούν τη βάση ευρείας συνεργασίας και μάλιστα με πρωτοβουλία των τραπεζών. Η μεγάλη αγορά είναι απαιτητική στην ποικιλία και ποιότητα των προϊόντων και χρειάζονται πρόσθετες εμπορικές και χρηματοδοτικές προσπάθειες από τις επιχειρήσεις μέχρι να εισρεύσει ο κύκλος εργασιών στο ταμείο.

IV. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ - VENTURE CAPITAL

Ένας εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης που πρόσφατα ξεκίνησε και στην Ελλάδα, είναι μέσω των Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών που είναι ευρύτερα γνωστά με την διεθνή τους ονομασία Venture Capital. Ο θεσμός αυτός πρωτοεμφανίστηκε στις ΗΠΑ μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο ενώ στη χώρα μας άρχισε να αναπτύσσεται μόλις από τις αρχές της δεκαετίας του 90'. Οι εταιρίες venture capital στην Ελλάδα είναι κυρίως θυγατρικές τραπεζών όπως για παράδειγμα η alpha ventures της alpha bank ή η Attica ventures της τράπεζας Αττικής και γι' αυτό αναπτύσσονται στο κεφάλαιο αυτό.

Το venture capital αποτελεί μορφή χρηματοδότησης που απευθύνεται σε νέες, φιλόδοξες και ταχέως αναπτυσσόμενες εταιρίες, συνήθως μικρομεσαίες, που συνήθως

εκμεταλλεύονται επιχειρηματικά καινοτόμες ιδέες και δεν έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο. Ανταποκρίνεται στις ανάγκες δυναμικών εταιρειών που αναπτύσσονται όπως αναφέραμε με γρήγορους ρυθμούς και χρειάζονται κεφάλαια για να χρηματοδοτήσουν την ανάπτυξή τους, διατηρώντας όμως υγιή πάντα κεφαλαιακή διάρθρωση.

Συναντάται συχνά και στην περίπτωση μεταβίβασης της ιδιοκτησίας της επιχείρησης, είτε σε μετόχους μειοψηφίας είτε σε στελέχη της διοίκησης (management buy-outs), προσφέροντας την απαιτούμενη χρηματοδότηση για την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων.

Οι εταιρίες venture capital χρηματοδοτούν τους πελάτες τους με αντάλλαγμα την απόκτηση ενός ποσοστού των μετοχών τους.

Πιο συγκεκριμένα χρηματοδότηση μέσω Venture Capital επιτυγχάνεται είτε μέσω της συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο των εταιριών με αύξηση ή σπανιότερα με εξαγορά τμήματος αυτού είτε με διάφορα άλλα ευέλικτα σχήματα, όπως η έκδοση νέας σειράς προνομιούχων μετοχών ή μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου, επιτρέπει δε σχεδόν πάντα στον κύριο μέτοχο να διατηρήσει τον έλεγχο της εταιρίας του. Η κεφαλαιακή ενίσχυση μίας επιχείρησης είναι δυνατή τόσο σε αρχικό στάδιο όσο και σε μεταγενέστερο.

Οι εταιρίες venture capital επενδύουν με μέσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα και επιδιώκουν να ρευστοποιήσουν τη συμμετοχή τους σε προσυμφωνημένο χρόνο με προσυμφωνημένο τρόπο. Συνήθως ρευστοποιούν τη συμμετοχή τους μετά την είσοδο στο Χρηματιστήριο των επιχειρήσεων στις οποίες επένδυσαν ή ακόμα κατά την πώληση της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου των εταιριών αυτών.

Ο θεσμός του venture capital έχει οδηγήσει σε εντυπωσιακή ανάπτυξη τις περισσότερες επιχειρήσεις που τον αξιοποίησαν. Αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς παγκοσμίως, ενώ παρατηρείται παράλληλα ότι οι εταιρίες που τον χρησιμοποιούν επιτυγχάνουν θεαματικότερα αποτελέσματα από τους ανταγωνιστές τους. Δεν έχει όμως ακόμα αναπτυχθεί σε μεγάλη έκταση στη χώρα μας, αν και έχουμε παραδείγματα επιχειρήσεων που την χρησιμοποίησαν και είχαν εντυπωσιακή ανάπτυξη αυτές είναι οι εταιρίες Goody's, Γερμανός και Chipita. Θεωρείται βέβαιο ότι θα αποτελέσει προσεχώς μία σύγχρονη μέθοδο στήριξης δυναμικών μικρομεσαίων κυρίως επιχειρήσεων στην αναπτυξιακή προσπάθειά τους.

Η διαδικασία επένδυσης μίας εταιρείας venture capital είναι η ακόλουθη:

1. Αρχικά αποστέλλεται το επιχειρηματικό σχέδιο από την εταιρεία προς την Εταιρεία Επιχειρηματικών Συμμετοχών.
2. Ακολουθεί μια πρώτη αξιολόγηση και απάντηση της εταιρίας Venture Capital (θετική ή αρνητική)
3. Στην περίπτωση θετικής απάντησης, ξεκινά ένας κύκλος επαφών μεταξύ στελεχών της εταιρίας που ψάχνει χρηματοδότηση και της εταιρίας venture capital, προκειμένου η τελευταία να διαπιστώσει διάφορα στοιχεία όπως η ελκυστικότητα του κλάδου, η στρατηγική της εταιρείας, η ικανότητα και η σύνθεση της διοικητικής ομάδας κλπ.
4. Στη συνέχεια ακολουθεί ο οικονομικός έλεγχος, η εταιρεία venture capital προβαίνει σε εις βάθος έλεγχο των οικονομικών στοιχείων και γενικότερα στην επαλήθευση των όσων γράφονται στο επιχειρηματικό σχέδιο της εταιρείας με αυτά που υπάρχουν ή εκτιμώνται στην πραγματικότητα.
5. Βασιζόμενη στα παραπάνω στοιχεία η εταιρεία venture capital αποτιμά την αξία της εταιρείας-στόχου και βάσει αυτής προσδιορίζει την αξία του τμήματος για το ποσοστό που επιθυμεί να αναλάβει καθώς και μία σειρά από άλλους όρους.
6. Ακολουθούν διαπραγματεύσεις μεταξύ της εταιρείας venture capital και της εταιρίας προκειμένου να αποφασιστούν και να γίνουν αποδεκτοί οι όροι της συμφωνίας.
7. Στη συνέχεια, η εταιρεία venture capital παρουσιάζει την επενδυτική της πρόταση για την συγκεκριμένη εταιρεία στην επενδυτική της επιτροπή, η οποία αποφασίζει τελικά για το αν θα υλοποιηθεί ή όχι η επένδυση.
8. Στην περίπτωση που εγκριθεί η επένδυση, η εταιρία venture capital, προκειμένου να διασφαλίσει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό την επένδυση της, διατάσει νομικό, οικονομικό, λογιστικό και τεχνικό έλεγχο της εταιρίας προκειμένου να διαπιστωθεί και από τρίτους η ορθή οικονομική, νομική, λογιστική και τεχνική κατάσταση της εταιρείας.
9. Μετά το θετικό πόρισμα των ανωτέρω ελέγχων, ακολουθεί η υπογραφή της σύμβασης και οποιοδήποτε άλλων νομικών εγγράφων.

10. Συγκαλείται Γενική Συνέλευση της εταιρείας η οποία αποφασίζει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.
11. Η εταιρεία venture capital συμμετέχει στην αύξηση κεφαλαίου, καταβάλλει το μερίδιό της, και τα κεφάλαια εισρέουν στο ταμείο της εταιρείας.
12. Η εταιρεία venture capital παρακολουθεί και καθοδηγεί συνεχώς την εταιρεία μέσω συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Στην ελληνική πραγματικότητα η διαδικασία επένδυσης του VC σε μία νέα εταιρεία διαρκεί συνήθως 3-7 χρόνια. Το συνολικό ύψος της επένδυσης μπορεί να φτάσει τα 2.500.000 ευρώ σε γύρους χρηματοδότησης όπως ονομάζονται, δόσεις ουσιαστικά, των 800.000 έως 1.500.000 ευρώ. Δηλαδή, η επιχείρηση θα λάβει το κεφάλαιο ανάλογα με τις ανάγκες της, και όχι απαραίτητα όλο μαζί στην αρχή της συνεργασίας.

Η κάθε εταιρεία VC έχει βέβαια τα δικά της κριτήρια επένδυσης με βάση τα οποία καθορίζει τη συμπεριφορά της προς τους επιχειρηματίες, κάποια από τα οποία μπορεί να είναι:

1. Χρηματοδότηση συγκεκριμένων κλάδων (π.χ. πληροφορική).
2. Χρηματοδότηση σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης μιας επιχείρησης.
3. Χρηματοδότηση επιχειρήσεων σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο.
4. Χρηματοδότηση με συγκεκριμένα ποσά επένδυσης.
5. Ενεργός συμμετοχή στη διοίκηση της εταιρείας ή όχι.
6. Διαφορετικές προσδοκίες απόδοσης ή ρευστοποίησης.
7. Χρησιμοποίηση ενός συγκεκριμένου τύπου χρηματοδότησης.

Παρουσιάζεται το Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία του venture capital:

Οι εταιρείες Venture Capital, σύμφωνα με το Ν.1775 (ΦΕΚ Α' 101/24.5.1988), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 8 του Ν 2166 (ΦΕΚ Α'137/24.8.1993), είναι ανώνυμες εταιρείες με σκοπό την προώθηση και υλοποίηση κυρίως επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας και σε ποσοστό 51% τουλάχιστο του χαρτοφυλακίου τους.

Οι εταιρείες αυτές στη χώρα μας μπορούν να έχουν τη μορφή είτε Εταιριών Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΕΚΕΣ), όπως αυτές προβλέπονται από το Ν. 2367/95, είτε απλών ανωνύμων εταιριών. Οι εταιρείες Venture Capital μπορούν ειδικότερα:

- Να ιδρύουν νέες επιχειρήσεις με τη μορφή ΑΕ ή ΕΠΕ για την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας.
- Να συμμετέχουν στο κεφάλαιο υφισταμένων επιχειρήσεων ΑΕ ή ΕΠΕ, σε περίπτωση αύξησής του κεφαλαίου τους, για την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας.
- Να παρέχουν εγγυήσεις για τη χορήγηση δανείων στις προηγούμενες επιχειρήσεις.
- Να παρέχουν στις εν λόγω επιχειρήσεις υπηρεσίες έρευνας αγοράς, αναλύσεως επενδυτικών σχεδίων, οργανώσεως κλπ.

Το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο των εταιριών Venture Capital ορίζεται από το νόμο ίσο με 500 εκ. δρχ. (1,5 εκατ. €) και καταβάλλεται μόνο σε μετρητά. Οι μετοχές είναι ονομαστικές και μπορούν να εισάγονται στο χρηματιστήριο. Στις ιδρυόμενες επιχειρήσεις τους, που προαναφέρθηκαν, οι ΕΠΕΚ δεν επιτρέπεται να χορηγούν δάνεια και η χρηματοδότησή τους γίνεται δια συμμετοχής στο κεφάλαιό τους, για την οποία είναι δυνατή η έκδοση ομολογιακών δανείων, μετατρέψιμων ή μη σε μετοχές. Η συμμετοχή της εταιρείας Venture Capital ή και η παροχή εγγύησης σε επιχείρηση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 20% των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας Venture Capital. Δεν επιτρέπεται επίσης οι υποχρεώσεις της εταιρείας Venture Capital, στις οποίες προστίθεται και το 50% των εγγυήσεων που αυτή χορηγεί προς τις εταιρείες συμμετοχής της, να υπερβαίνουν τα ίδια κεφάλαιά της και σε περίπτωση υπέρβασης, αυτή πρέπει να καλυφθεί εντός εξαμήνου με την αναγκαία αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Η συμμετοχή των εταιριών Venture Capital στις επιχειρήσεις που προαναφέρθηκαν επιδοτείται με ποσοστό μέχρι 30%, κατόπιν ειδικής διαδικασίας. Επίσης, προβλέπονται φορολογικές απαλλαγές κερδών για τις εταιρείες αυτές και τους μετόχους σε εταιρείες επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας.

Για τις εταιρείες Venture Capital εκτός της ειδικής νομοθεσίας ισχύει ο βασικός

Ν.2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών και την εποπτεία επ' αυτών ασκεί η Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα κύρια πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Venture Capital παρατίθενται επιγραμματικά παρακάτω:

Πλεονεκτήματα:

Η χρηματοδότηση μέσω venture capital παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα, ειδικά για τις νέες επιχειρήσεις:

1. Αυτή η μορφή χρηματοδότησης είναι μέσο-μακροπρόθεσμη και δημιουργεί μια ισχυρή κεφαλαιακή βάση για μελλοντική ανάπτυξη της επιχείρησης.
2. Παράλληλα, οι εταιρείες venture capital έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν τις μελλοντικές ανάγκες χρηματοδότησης, και σε συνεργασία με άλλους επενδυτές εφόσον αυτό απαιτείται για την περαιτέρω ανάπτυξη.
3. Επίσης, οι εταιρείες venture capital γίνονται ουσιαστικά συνέταιροι στη χρηματοδοτούμενη επιχείρηση, αφού μοιράζονται τόσο τους κινδύνους όσο και τις επιτυχίες, ενώ παρέχουν και συμβουλές σε θέματα στρατηγικής, οργάνωσης, χρηματοοικονομικής διοίκησης αλλά και σε πιο εξειδικευμένα θέματα όπως εισαγωγή στο χρηματιστήριο ή συγχωνεύσεις των επιχειρήσεων με βάση την εμπειρία που διαθέτουν από ομοειδείς επιχειρήσεις.
4. Ακόμα, οι εταιρείες επιχειρηματικών κεφαλαίων έχουν εκτεταμένα δίκτυα επαφών σε διάφορους κλάδους, γεγονός που είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για μια επιχείρηση σε θέματα προσέλκυσης πελατών, πρόσληψης στελεχών, καθώς και αναζήτησης στρατηγικών συμμάχων και επενδυτών.
5. Τέλος, η συμμετοχή μιας εταιρείας επιχειρηματικών κεφαλαίων προσδίδει κύρος σε μια επιχείρηση και διευκολύνει την πρόσβαση της σε παραδοσιακές μορφές χρηματοδότησης όπως είναι ο τραπεζικός δανεισμός.

Μειονεκτήματα:

Η μορφή αυτή χρηματοδότησης παρουσιάζει και δύο βασικά μειονεκτήματα:

1. Από την μεριά της επιχείρησης, είναι φανερό ότι πώληση τμήματος τη επιχείρησης έχει ως αποτέλεσμα την μείωση του μεριδίου συμμετοχής του ιδιοκτήτη και εισαγωγή μετόχου μειοψηφίας του οποίου τα συμφέροντα πρέπει να είναι σεβαστά.
2. Από την μεριά της εταιρείας venture capital , η συμμετοχή ως μειοψηφία σε μια επιχείρηση που ενδεχομένως θα είναι δύσκολο να πουληθεί όταν πλέον θα θελήσει να αποδεσμευτεί από την επένδυση, εκτός και να αναπτυχθεί η εταιρεία.

V. ΘΕΡΜΟΚΟΙΤΙΔΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ-BUSINESS INCUBATORS

Παγκοσμίως με τον όρο Θερμοκοιτίδα Επιχειρήσεων (Business Incubator ή απλά Incubator) εννοείται μία εταιρεία η οποία παρέχει σε νέο-ιδρυόμενες και με προοπτικές γρήγορης ανάπτυξης εταιρείες χρηματοδότηση (σε μικρότερη έκταση από την αντίστοιχη που προσφέρουν τα VCs), χώρους και εξοπλισμό (όπως κτιριακές εγκαταστάσεις, έπιπλα, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τηλεφωνικές συσκευές, πρόσβαση στο internet, κ.λπ.), υπηρεσίες γραμματειακής υποστήριξης, συμβουλευτικές υπηρεσίες και υποστήριξη (όπως σε θέματα φοροτεχνικά, λογιστικά, νομικά, πληροφορικής, εξεύρεσης προσωπικού, κ.λπ.), αλλά και ένα δίκτυο επαφών με πελάτες και προμηθευτές και σε αντάλλαγμα παίρνει ένα ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου και / ή πληρωμές από την νέο ιδρυόμενη εταιρεία.

Γενικά, η αποστολή του Incubator είναι να ιδρύσει και να μεγαλώσει την νέα εταιρεία τόσο ώστε αυτή να φτάσει με επιτυχία ως την πόρτα του VC για να ζητήσει πλέον, με σωστή υποδομή και επαγγελματική προετοιμασία, την πρώτη ευμεγέθη επένδυση που θα της επιτρέψει να αναπτυχθεί και να επιβληθεί στην αγορά. Η χρονική διάρκεια της επένδυσης του Incubator κυμαίνεται συνήθως μεταξύ των 6 και 18 μηνών. Στον ελληνικό χώρο, και μέσω της κρατικής - ευρωπαϊκής χρηματοδότησης του προγράμματος «Ελευθώ», έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν κανονικά πλέον οι πρώτες ελληνικές «θερμοκοιτίδες» με την διεθνή έννοια του όρου.

Οι θερμοκοιτίδες αυτές είναι προς το παρόν οι:

1. i-Cube S.A. Αθήνα

2. Innovative Ventures SA i-Ven Αθήνα
3. Θέρμη ΑΕ Θεσσαλονίκη
4. Θερμοκοιτίδα Θεσσαλονίκης Θεσσαλονίκη
5. Xtend B2B Αθήνα
6. Θερμοκοιτίδα Νέων Επιχειρήσεων Χανίων Χανιά
7. Τεχνολογικό πάρκο Ηρακλείου Ηράκλειο

Αυτές οι θερμοκοιτίδες έχουν δημιουργηθεί από (και ανήκουν εξολοκλήρου σε) ελληνικές εταιρείες VC, γενικότερων επενδυτικών υπηρεσιών και συμβούλων επιχειρήσεων ή ιδιωτών επενδυτών. Ο τρόπος αυτός χρηματοδότησης δεν προσφέρεται άμεσα από τις τράπεζες αναφέρεται όμως στο σημείο αυτό διότι οι εταιρείες VC οι οποίες τις δημιουργούν είναι στη χώρα μας θυγατρικές τραπεζών. Θα πρέπει να τονιστεί ότι, παρότι γενικά ακολουθούν το μοντέλο λειτουργίας των διεθνών incubators όπως αυτό περιγράφηκε παραπάνω, η προσέγγισή τους σε αυτό είναι διαφορετική. Οι διαφορές εντοπίζονται κυρίως στον τρόπο και το ύψος της χρηματοδότησης που προσφέρουν στους νέους επιχειρηματίες. Έτσι, άλλοι Έλληνες incubators έχουν τα δικά τους κεφάλαια με τα οποία χρηματοδοτούν τους incubates (τις νέες εταιρείες τις οποίες λαμβάνουν υπό την προστασία τους) και άλλοι απλώς μεσολαβούν και φέρνουν σε επαφή τις νέες εταιρείες με εταιρείες VC οι οποίες αναλαμβάνουν την χρηματοδότησή τους.

Η χρονική διάρκεια της επένδυσης του Incubator κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 6 και 18 μηνών.

Τα κριτήρια αξιολόγησης των νέων επιχειρήσεων-υποψήφιων Incubates για τους περισσότερους incubators είναι κοινά και περιλαμβάνουν:

- i. Καταρχήν, τα προσόντα της διοικητικής ομάδας (όπως η σχετική εμπειρία, η αποφασιστικότητα και η αφοσίωση, η ποιότητα και τα ηγετικά προσόντα ως στοιχεία του χαρακτήρα, κ.λπ.) τα οποία καθορίζουν την πορεία της επιχείρησης μέσα από τις αποφάσεις και την γραμμή που ακολουθούν.

- ii. Το επιχειρηματικό μοντέλο και προϊόν / υπηρεσία (όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η ανάγκη της αγοράς για το συγκεκριμένο προϊόν/ υπηρεσία, η βιωσιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου, το κεφάλαιο κίνησης και επενδυτικές ανάγκες, η δυνατότητα επέκτασης σε άλλες αγορές, το επίπεδο του υφιστάμενου ανταγωνισμού, τα εμπόδια στην είσοδο νέων ανταγωνιστών, οι ενδεχόμενες συνεργασίες, το κόστος και η βιωσιμότητα των προτεινόμενων δραστηριοτήτων μάρκετινγκ, οι ενδεχόμενες συνεργασίες με άλλες εταιρείες που συμμετέχουν στη θερμοκοιτίδα, το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου, οι επιχειρηματικοί κίνδυνοι, κ.λπ.).
- iii. Άλλα επενδυτικά - χρηματοοικονομικά κριτήρια (όπως οι ανάγκες χρηματοδότησης έναντι προσφερόμενης εταιρικής συμμετοχής, το στάδιο της επένδυσης, η διάρθρωση της συμφωνίας μετόχων, η συμβατότητα με τους υφιστάμενους incubates, η διαθεσιμότητα των μελών της διοικητικής ομάδας για υποστήριξη της εταιρείας, κ.λπ.).

Κάποιες άλλες προσπάθειες που γίνονται στη χώρα μας, είτε από τον ιδιωτικό είτε από τον δημόσιο τομέα, μάλλον δεν φτάνουν στην πλήρη έννοια του Incubator, κυρίως γιατί δεν περιλαμβάνουν το κομμάτι της χρηματοδότησης, και της συνακόλουθης κατοχής μέρους του κεφαλαίου, της νέας επιχείρησης. Η πλέον διαδεδομένη μορφή στη χώρα μας είναι τα «τεχνολογικά πάρκα» τα οποία δημιουργούνται από φορείς (δήμους, επαγγελματικές ή/ και επιστημονικές ενώσεις, κ.λπ.) με σκοπό να προωθήσουν συγκεκριμένα συμφέροντα μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων (π.χ., ανάπτυξη συγκεκριμένων τεχνολογιών, μείωση ανεργίας σε συγκεκριμένη περιοχή, κ.λπ.) και περιορίζονται στο να παρέχουν σε νέες επιχειρήσεις κυρίως εγκαταστάσεις και προαιρετικά υπηρεσίες υποστήριξης επί πληρωμή. Τέτοια είναι οι «θερμοκοιτίδες» Λαυρίου, Χανίων, Λάρισας, η τεχνόπολη Θεσσαλονίκης, η οποία περιλαμβάνει και θερμοκοιτίδα με την ολοκληρωμένη έννοια του όρου, έχει ανακοινωθεί η δημιουργία του πάρκου υψηλής τεχνολογίας Ακρόπολις στην Αθήνα, ενώ στην ίδια κατηγορία μπορούμε να εντάξουμε και την ιδιωτική πολυεθνική εταιρεία Regus (η οποία απλώς παρέχει υπηρεσίες στέγασης και γραμματειακής υποστήριξης) [4]. Κάποιες από αυτές, όπως οι θερμοκοιτίδες Λαυρίου και Χανίων, διαθέτουν και χώρους για βιοτεχνική παραγωγή. Στο χώρο αυτό μπορούμε να προσθέσουμε και μία πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς η οποία, αν και δεν έχει δημιουργήσει Incubator

ή τεχνολογικό πάρκο με καμία από τις έννοιες που αναφέρθηκαν παραπάνω, παρέχει υπηρεσίες οι οποίες βοηθούν νέους που έχουν κάποια επιχειρηματική ιδέα να αναπτύξουν την δικιά τους επιχείρηση. Οι χώροι αυτοί ονομάζονται Θυρίδες Νεανικής Επιχειρηματικότητας. Εκεί οι νέοι έρχονται σε επαφή με ειδικά εκπαιδευμένους επαγγελματίες οι οποίοι τους ενημερώνουν και καθορίζουν τα επόμενα βήματά τους. Στη συνέχεια παρέχεται βοήθεια στην ανάπτυξη του επιχειρηματικού σχεδίου και στην επαφή με πηγές χρηματοδότησης. Ανάλογη πρωτοβουλία έχει αναπτύξει και ο Δήμος Αθηναίων με την δημιουργία του Κέντρου Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας, όπου ο υποψήφιος επιχειρηματίας μπορεί να απευθυνθεί και να λάβει συμβουλές και καθοδήγηση σε σχέση με τις χρηματοδοτήσεις - επιδοτήσεις προς νέους επιχειρηματίες, τα είδη επιχειρήσεων και την νομική μορφή των επιχειρήσεων, την κατάρτιση του επιχειρηματικού σχεδίου και τις διαδικασίες ίδρυσης μικρομεσαίας επιχείρησης.

Όπως αναφέραμε παραπάνω χάρη στο πρόγραμμα «ελευθώ» έχουν ιδρυθεί στη χώρα μας οι πρώτες ελληνικές «θερμοκοιτίδες».

Αποτελεί ένα πρόγραμμα υποστήριξης θερμοκοιτίδων που σκοπός του είναι η διευκόλυνση της μεταφοράς τεχνολογίας και η προώθηση της ίδρυσης και ανάπτυξης στην Ελλάδα επιχειρήσεων, οι οποίες να στηρίζονται με την εντατική αξιοποίηση γνώσεων.

Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, οι ελληνικές αρχές παρέχουν συνδρομή για την ίδρυση και ανάπτυξη Επιστημονικών και Τεχνολογικών Πάρκων ή και Θερμοκοιτίδων Επιχειρήσεων στην Ελλάδα, όπου θα φιλοξενοούνται και θα λαμβάνουν υποστήριξη νεοσύστατες, καινοτόμες επιχειρήσεις.

Οι δικαιούχοι αυτής της ενίσχυσης είναι οι εξής:

A. ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Επιχειρήσεις, υφιστάμενες ή νέες, ανεξαρτήτου μεγέθους και προέλευσης, που σαν άμεσοι αποδέκτες της κρατικής ενίσχυσης ιδρύουν και διαχειρίζονται ένα Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο και/ή μια Θερμοκοιτίδα Επιχειρήσεων στην ευρύτερη περιοχή της Ελλάδας.

B. ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Πρόκειται για εταιρίες, οι οποίες είτε είναι νεοσύστατες, είτε βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο λειτουργίας και οι οποίες αναπτύσσουν καινοτόμες τεχνολογίες ή/και εφαρμόζουν καινοτομίες. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για μικρομεσαίες επιχειρήσεις ΜΜΕ.

Στην περίπτωση ορισμένων εταιρειών τεχνολογικής βάσης ενδέχεται να μην εκπληρώνεται το κριτήριο της ανεξαρτησίας, με αποτέλεσμα η οικεία επιχείρηση να μην μπορεί να θεωρηθεί μικρομεσαία. Τέλος οι εγκατεστημένες επιχειρήσεις κατά κανόνα θα εδρεύουν στην θερμοκοιτίδα ή στο Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο. Ενίοτε ωστόσο, μια εγκατεστημένη επιχείρηση η οποία λαμβάνει στήριξη από συγκεκριμένη Θερμοκοιτίδα ή Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο είναι πιθανό να μη διαθέτει υλική παρουσία στους χώρους της εν λόγω Θερμοκοιτίδας ή του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου, αλλά να συμμετέχει σε δίκτυο υποστηριζόμενων επιχειρήσεων οι οποίες εδρεύουν σε άλλα σημεία της ελληνικής επικράτειας.

Η ενίσχυση έχει πάντα την μορφή επιχορήγησης προς κάθε φορέα εκμετάλλευσης.

1.2.4 ΙΔΙΩΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ – BUSINESS ANGELS

Με τον όρο αυτό εννοούνται ιδιώτες επενδυτές οι οποίοι διαθέτουν κεφάλαια και επαγγελματική εμπειρία σε ένα συγκεκριμένο χώρο τα οποία και διαθέτουν σε νέους επιχειρηματίες με τη μορφή μακροπρόθεσμης επένδυσης.

Στην Ελλάδα η χρηματοδότηση με τον τρόπο αυτόν δεν είναι ούτε θεσμοθετημένη ούτε ιδιαίτερα διαδεδομένη όπως είναι διεθνώς και περιορίζεται συνήθως στην χρηματοδότηση από συγγενικά πρόσωπα. Ωστόσο τα επόμενα χρόνια αναμένεται να επεκταθεί και στην Ελλάδα η χρηματοδότηση από ιδιώτες επενδυτές.

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι κατά κανόνα είναι εξαιρετικά εύποροι ιδιώτες που επιθυμούν να επενδύσουν μέρος των πλεοναζόντων κεφαλαίων τους σε νέες επιχειρήσεις. Συχνά, οι εν λόγω ιδιώτες είναι εξαιρετικά δραστήριοι επιχειρηματίες με σημαντική εμπειρία από τη διαχείριση των δικών τους εταιρειών.

Τα δίκτυα επιχειρηματικών αγγέλων παρέχουν υπηρεσίες αντιστοίχισης, φέρνοντας σε επαφή πιθανούς επενδυτές με ΜΜΕ. Συνήθως δεν εξετάζουν τις

δυνατότητες της επένδυσης - η διερεύνηση και η σύναψη της συμφωνίας γίνεται από τον επενδυτή και τη ΜΜΕ. Τα δίκτυα μπορεί να χρεώνουν προμήθεια σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας ή προμήθεια εγγραφής. Οι επιχειρήσεις στις οποίες επενδύουν οι επιχειρηματικοί άγγελοι σε ορισμένες περιπτώσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων και από άλλες κοινοτικά χρηματοδοτούμενες πηγές όπως τα ταμεία επιχειρηματικών συμμετοχών.

Τρόπος λειτουργίας των δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων:

- Συστήνεται ένα δίκτυο και διαφημίζεται ως σημείο επαφής για επενδυτές και επιχειρηματίες – τη διαχείριση του δικτύου αναλαμβάνει ένα ή περισσότερα άτομα
- Το δίκτυο φέρνει σε άμεση επαφή πιθανούς επενδυτές με ΜΜΕ. Για την υπηρεσία αυτή είναι πιθανόν να καταβάλλουν προμήθεια εγγραφής και ο επενδυτής και η επιχείρηση.
- Ο επενδυτής και η ΜΜΕ διαπραγματεύονται μία συμφωνία βάσει της οποίας ο επιχειρηματικός άγγελος παρέχει κεφάλαια και σε πολλές περιπτώσεις συμβουλευτική υποστήριξη έναντι μετοχικών μεριδίων στην επιχείρηση. Η σύναψη της συμφωνίας και η άσκηση της δέουσας επιμέλειας αποτελεί ευθύνη και των δύο μερών.
- Σε πολλές περιπτώσεις ο επιχειρηματικός άγγελος δεν αμείβεται για το χρόνο που διέθεσε, αλλά εισπράττει την απόδοση από την αύξηση της αξίας της επιχείρησης. Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να οριστεί αμοιβή μετά από διαπραγμάτευση.
- Αργότερα, ο επενδυτής μπορεί να πωλήσει την επένδυσή του στην εταιρεία, ιδίως εάν αγοραστούν μετοχές από εμπορικό επενδυτή.

1.2.5 ΝΕΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά (ΝΕ.Χ.Α.) που πρόσφατα έχει συσταθεί στην Ελλάδα αποτελεί μια εναλλακτική πηγή από όπου οι επιχειρήσεις μπορούν να αντλήσουν κεφάλαια. Στην αγορά αυτή μπορούν να εισαχθούν δυναμικές ή καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν έχουν εισαχθεί στην Κύρια ή την Παράλληλη αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

Η είσοδος στο χρηματιστήριο αποτελεί μια μορφή σημαντικής χρηματοδότησης για κάθε επιχείρηση η οποία συγκεντρώνει κεφάλαια που μπορεί να

χρησιμοποιήσει για την περαιτέρω ανάπτυξή της. Η εισαγωγή ωστόσο στη Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά ως μορφή χρηματοδότησης δύσκολα βρίσκει εφαρμογή στην περίπτωση νέων επιχειρήσεων λόγω των προϋποθέσεων εισαγωγής τους οι οποίες είναι οι εξής:

- Τα ίδια κεφάλαια της εκδότριας εταιρίας πρέπει να ανέρχονται σε 587.000€ τουλάχιστον, για την οικονομική χρήση που προηγείται της αίτησης εισαγωγής στο Χ.Α.
- Η εκδότρια εταιρία πρέπει να έχει δημοσιεύσει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της, ως ανώνυμη εταιρία, για δύο (2) τουλάχιστον οικονομικές χρήσεις που προηγούνται της υποβολής της αίτησης εισαγωγής. Οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας πρέπει να είναι ελεγμένες από Ορκωτό Ελεγκτή.
- Εταιρία που υποβάλλει αίτηση εισαγωγής των μετοχών της για πρώτη φορά στη ΝΕ.Χ.Α, πρέπει να έχει ελεγχθεί φορολογικά για όλες τις χρήσεις, για τις οποίες, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, έχουν δημοσιευθεί οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.
- Για την εισαγωγή των μετοχών στη ΝΕ.Χ.Α διατίθενται, με δημόσια εγγραφή, στο κοινό τουλάχιστον εκατό χιλιάδες (100.000) μετοχές, αξίας τουλάχιστον 734.000€. Από τη διάθεση των μετοχών αυτών ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τις εκατό (80%) προέρχεται από αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας.
- Μέτοχος της εταιρίας που κατέχει μετοχές η ονομαστική αξία των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 5% του μετοχικού της κεφαλαίου δεσμεύεται, πριν την υποβολή της αίτησης εισαγωγής, ότι δεν θα διαθέσει με οποιονδήποτε τρόπο το 80% των μετοχών του για τον πρώτο χρόνο και 50% για τον δεύτερο και τρίτο χρόνο από την εισαγωγή της στην ΝΕ.Χ.Α.
- Η εταιρία υποβάλλει επενδυτικό σχέδιο, το οποίο συντάσσεται με ευθύνη του αναδόχου. Στο σχέδιο αυτό γίνεται υποχρεωτικά αναλυτική περιγραφή των τεχνικών και χρηματοοικονομικών του στοιχείων, των στοιχείων της αγοράς στα οποία βασίζεται η στρατηγική της εταιρίας και των μέσων που προτίθεται να χρησιμοποιήσει για την επίτευξη των αναπτυξιακών της στόχων. Οι προδιαγραφές και το ειδικότερο περιεχόμενο του επενδυτικού σχεδίου, τα κριτήρια βάσει των οποίων εκτιμώνται ο δυναμισμός της επιχείρησης, οι προοπτικές της και η πρωτοτυπία της επιχειρηματικής πρότασης, καθώς και

κάθε άλλο αναγκαίο για την επάρκειά του στοιχείο καθορίζονται με κανονιστική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Χ.Α.

- Η εταιρία συντάσσει και δημοσιεύει, πριν την έναρξη της δημόσιας εγγραφής, Ενημερωτικό Δελτίο, στο οποίο περιέχονται επιπροσθέτως και τα ακόλουθα:
  - Πληροφορίες για τις οικονομικές προοπτικές της εταιρίας, όπως αυτές αξιολογούνται από τον ανάδοχο, για χρονικό διάστημα πέραν της τρέχουσας χρήσης, τις οποίες η εταιρία αιτιολογεί.
  - Ο Ανάδοχος Έκδοσης / Σύμβουλος: Ο Ανάδοχος Έκδοσης εγγυάται την πλήρη κάλυψη του διατιθέμενου από την αύξηση με δημόσια εγγραφή κεφαλαίου της εταιρίας και οφείλει να παρακολουθεί και να ενημερώνει το κοινό για την πρόοδο του επενδυτικού σχεδίου και τη χρηματοοικονομική κατάσταση της εταιρίας.

Οι εισηγμένες στη ΝΕ.Χ.Α. εταιρίες έχουν τις παρακάτω υποχρεώσεις:

- Εταιρίες, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στη ΝΕ.Χ.Α, υποχρεούνται να δημοσιεύουν οικονομικές καταστάσεις. Υποχρεούνται επίσης:
  - α) να υποβάλλουν ανά εξάμηνο έκθεση σχετικά με τον τρόπο χρήσης των κεφαλαίων και την πορεία του επενδυτικού σχεδίου,
  - β) να δημοσιεύουν σε ετήσια βάση το σύνολο των μετοχών και δικαιωμάτων που κατέχουν τα μέλη του διοικητικού τους Συμβουλίου και τα στελέχη που κατέχουν διευθυντικές θέσεις.
- Με απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Χ.Α και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορούν να ορίζονται επιπλέον υποχρεώσεις για γνωστοποίηση στοιχείων σχετικών με την κατάσταση και την εξέλιξη της δραστηριότητας της εταιρίας.
- Με απόφαση του Δ.Σ. του Χ.Α.Α μπορεί μια εταιρία που έχει εισαχθεί στη ΝΕ.Χ.Α. να μεταταχθεί στην Κύρια ή στην Παράλληλη Αγορά του ΧΑΑ εφόσον πληροί τις εξής προϋποθέσεις:
  - 1) Η εταιρία έχει παραμείνει για 3 τουλάχιστον χρήσεις στη ΝΕ.Χ.Α.
  - 2) Έχει πραγματοποιήσει το επενδυτικό της σχέδιο.
  - 3) Δεν έχει υποπέσει σε σοβαρές ή επανειλημμένες παραβάσεις της χρηματιστηριακής νομοθεσίας.

2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΟΤΑ)

Η ελληνική επικράτεια-με εξαίρεση την περιοχή του Αγίου Όρους, για την οποία προβλέπεται ιδιαίτερο καθεστώς- είναι διαιρεμένη σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

Οι ΟΤΑ σκοπό έχουν να δημιουργήσουν ευκαιρίες ενεργητικής συμμετοχής του πολίτη στα κοινά και να ενδυναμώσουν το αίσθημα ευθύνης και καθήκοντος του πολίτη απέναντι στη κοινωνία. Δημιουργώντας καλύτερη τοπική κοινωνία δημιουργούμε καλύτερο κράτος. Ο θεσμός της τοπικής Αυτοδιοίκησης κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα (άρθρο 102), το οποίο θεμελιώνει τον Α' και Β' βαθμό Αυτοδιοίκησης

2.1 Πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμοι-Κοινότητες)

Η πρώτη βαθμίδα είναι και αυτή που ενδιαφέρει περισσότερο την παρούσα εργασία. Τους ΟΤΑ λοιπόν αποτελούν οι Δήμοι και οι Κοινότητες. Σήμερα υπάρχουν 914 Δήμοι και 120 Κοινότητες (προηγούμενη κατάσταση: 5.800 περίπου Δήμοι και Κοινότητες). Επικεφαλής των Δήμων είναι οι Δήμαρχοι, των Κοινοτήτων οι Κοινοτάρχες και τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια αντίστοιχα. [3].

Οι ΟΤΑ αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ.(Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) και απολαύουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας. Αυτό σημαίνει ότι έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις, δική τους περιουσία, δικό τους προϋπολογισμό και απασχολούν δικούς τους υπαλλήλους. Η οικονομική τους δυνατότητα είναι βασικός παράγοντας για την ουσιαστική λειτουργία τους. Γι' αυτό το κράτος μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων τους. Η μέριμνα αυτή πραγματοποιείται με ρυθμίσεις εκ μέρους του κράτους που να εξασφαλίζουν έσοδα, όπως π.χ. από τον φόρο ακίνητης περιουσίας. Η πολιτεία ασκεί διοικητική εποπτεία στους ΟΤΑ με τρόπο, όμως, που να μην εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους, δηλαδή ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων τοπικής αρμοδιότητάς τους και όχι έλεγχο σκοπιμότητας (δεν εξετάζει αν οι πράξεις τους εξυπηρετούν κάποιο σκοπό ή όχι).

Στην αρμοδιότητα των ΟΤΑ ανήκουν οι τοπικές υποθέσεις. Τοπική υπόθεση είναι εκείνη που αναφέρεται στην προαγωγή των συμφερόντων των κατοίκων της

περιφέρειας των ΟΤΑ. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας απαριθμεί, ενδεικτικά, ορισμένες αρμοδιότητες που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των ΟΤΑ πρώτης βαθμίδας. Τέτοιες αρμοδιότητες αποτελούν: Η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση των κοινοχρήστων δημοτικών χώρων (δρόμοι, πάρκα, πλατείες, κ.λπ.), η καθαριότητα και η περισυλλογή των απορριμμάτων, η συντήρηση των σχολικών κτιρίων, η διαχείριση των δημοτικών επιχειρήσεων, η κατασκευή και συντήρηση βρεφονηπιακών σταθμών και νοσηλευτικών ιδρυμάτων, κ.λπ. [1].

Τα όργανα των ΟΤΑ εκλέγονται απευθείας από το λαό με άμεση, μυστική, και καθολική ψηφοφορία κάθε 4 χρόνια. Η αμεσότητα της εκλογής των οργάνων αποτελεί έκφραση λαϊκής κυριαρχίας. Και είναι μονομελή: ο Δήμαρχος ή ο αντιδήμαρχος για τους δήμους, ο Πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος για τις κοινότητες και συλλογικά: το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημορχιακή Επιτροπή, της δε κοινότητας το κοινοτικό συμβούλιο. Ο Δήμαρχος και ο Πρόεδρος εκτελούν τις αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, προϊστανται των υπηρεσιών του δήμου ή της κοινότητας και τους εκπροσωπούν.

Δήμοι με πληθυσμό περισσότερο από 100.000 κατοίκους μπορεί να διαιρεθούν σε διαμερίσματα. Όργανα των διαμερισμάτων είναι το συμβούλιο του διαμερίσματος και ο πρόεδρός του. Στους Δήμους και στις Κοινότητες που συστήθηκαν με το Σχέδιο Καποδίστριας (Ν.2539/1997), η εδαφική περιφέρεια κάθε Ο.Τ.Α που καταργήθηκε και κάθε οικισμού που προσαρτήθηκε ονομάζεται «Τοπικό Διαμέρισμα». Προβλέπεται, επίσης, και η δυνατότητα διαίρεσης μιας περιοχής του Δήμου ή της Κοινότητας σε συνοικίες (συνοικιακά συμβούλια).

Για την καλύτερη συνεργασία των ΟΤΑ έχουν συσταθεί οι Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων. Οι ενώσεις αυτές είναι ΝΠΔΔ και διακρίνονται σε τοπικές (κατά περιφέρεια νομού) και την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας και η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας. Η συμμετοχή των δήμων και κοινοτήτων στις ενώσεις αυτές είναι υποχρεωτική. Σκοπός των ενώσεων είναι η προαγωγή της αυτοδιοίκησης, η έρευνα και μελέτη σχετικών προβλημάτων, κ.λπ.

Με γνώμονα την ανάπτυξη της άμεσης δημοκρατίας σε τοπικό επίπεδο και την ενεργοποίηση του πολίτη στο πλαίσιο των τοπικών κοινωνιών, με τον νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (ν.3463/2006) εισάγονται σημαντικοί καινοτόμοι

θεσμοί, όπως για π.χ. ο θεσμός του τοπικού δημοψηφίσματος ή η κατάρτιση Οδηγού του Δημότη.

2.2 Δεύτερη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

Μέχρι το έτος 1994 οι επικεφαλής των Νομών, Νομάρχες, διορίζονταν και παύονταν με ΠΔ που εκδιδόταν μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών. Από το 1994 (Ν. 2218/1994 και 2240/1994) οι νομοί αποτέλεσαν τον Β΄ βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αποτελούν ΝΠΔΔ [3]. Τα όργανά τους και το Νομαρχιακό Συμβούλιο είναι αιρετά και αποτελούν όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση διακρίνεται στις απλές διοικητικές περιφέρειες (Νομοί) και στις διευρυμένες (διοικητική περιφέρεια περισσοτέρων νομών). Σήμερα υπάρχουν συνολικά 50 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (απλές και διευρυμένες). Οι διευρυμένες είναι οι εξής: α) Αθηνών-Πειραιώς, β) Ροδόπης-Έβρου και γ) Δράμας – Καβάλας – Ξάνθης), όλες οι υπόλοιπες είναι απλές.

Οι δυο βαθμίδες τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους και ως εκ τούτου οι Ν.Α. δεν ασκούν εποπτεία στους Δήμους και στις Κοινότητες. Για την εκπλήρωση του σκοπού τους οι Ν.Α. διαθέτουν πόρους που προέρχονται από ίδια έσοδα (φόροι, τέλη, δικαιώματα κ.λπ.) και από κρατική επιχορήγηση. Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των Νομαρχιών καθίσταται προβληματική, γιατί αυτές βρίσκονται ανάμεσα στις αρμοδιότητες της κρατικής διοίκησης αφενός και στις αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφετέρου. Στις Ν.Α. ανήκει πάντως η αρμοδιότητα διοίκησης τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου. π.χ. χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης, διαρρύθμισης και λειτουργίας βιομηχανιών, εξασφάλιση της δημόσιας υγιεινής, η κατασκευή σχολικών κτιρίων, κτλ. Όργανα των Ν.Α.: α) το Νομαρχιακό Συμβούλιο β) Οι Νομαρχιακές Επιτροπές και γ) ο Νομάρχης. Ο Νομάρχης και τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία και η θητεία τους είναι τετραετής. Όλες οι πράξεις των Νομαρχιακών Συμβουλίων και των Νομαρχιακών Επιτροπών αποστέλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για να ελεγχθούν αν είναι νόμιμες ή όχι.

2.3 Έσοδα των ΟΤΑ

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι σημαντικοί χρηματοδότες των ιδίων τους των επιχειρήσεων τους και γι' αυτό κρίνεται σκόπιμο να εξεταστούν συνοπτικά οι πηγές άντλησης των δικών τους εσόδων μέρος των οποίων πηγαίνει και στις επιχειρήσεις που μελετάμε. Τα έσοδα λοιπόν των ΟΤΑ είναι τα εξής:

1. Ίδια Έσοδα

Τα έσοδα αυτά συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική αυτοδυναμία των Ο.Τ.Α., επειδή το ύψος τους εξαρτάται από την αποφασιστικότητα των οργάνων να τα επιβάλουν και από την ικανότητα των οικονομικών υπηρεσιών να τα βεβαιώσουν και να τα εισπράξουν. Σε όσους Δήμους τα έσοδα αυτά υπερβαίνουν το 50% των συνολικών τους εσόδων, παρατηρείται υψηλό ποσοστό αυτοχρηματοδότησης κυρίως των λειτουργικών δαπανών, αλλά και υπολογίσιμου τμήματος των επενδύσεων τους [16].

Τα ίδια έσοδα των ΟΤΑ περιλαμβάνουν τα εξής:

1) Δημοτικός Φόρος είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά των φυσικών και νομικών προσώπων προς την Τ.Α., χωρίς άμεση και ειδική αντιπαροχή της τελευταίας προς αυτά. Στοιχεία του φόρου είναι η χρηματική καταβολή, ο υποχρεωτικός της χαρακτήρας και η μη παροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας από την Τ.Α.

2) Τέλος είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά προς την Τ.Α. έναντι ειδικού ανταλλάγματος το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη παροχή αγαθού ή υπηρεσίας. Το στοιχείο που διαφοροποιεί το φόρο από το τέλος είναι η σχέση ανταλλάγματος και εισφοράς που πρέπει να είναι ανάλογη του οφέλους που απολαμβάνει ο φορολογούμενος (ανταποδοτικός χαρακτήρας).

3) Δικαίωμα είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά έναντι ειδικού ανταλλάγματος το οποίο αντιστοιχεί σε παροχή αγαθού ή υπηρεσίας, ανεξάρτητα από τη χρήση τους. Διαφοροποιείται από το τέλος επειδή δεν είναι ανταποδοτικό και στη μη απαραίτητη χρήση του αγαθού ή υπηρεσίας.

4) Εισφορά είναι η υποχρεωτική χρηματική εισφορά έναντι ειδικού ανταλλάγματος μεγαλύτερης αξίας το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη παροχή αγαθού ή υπηρεσίας (π.χ. πολεοδομικές εφαρμογές). Διαφοροποιείται από το τέλος στο ύψος της, που είναι μικρότερο του οφέλους που απολαμβάνει ο φορολογούμενος.

II. Επιχορηγήσεις

Οι επιχορηγήσεις διακρίνονται σε:

- τακτικές ή έκτακτες, με βάση την περιοδικότητα και τη θεσμική τους κατοχύρωση,
- γενικές ή ειδικές, ανάλογα με τον προορισμό των σχετικών εσόδων (δαπάνες κάθε είδους ή συγκεκριμένες δαπάνες).

Οι τακτικές επιχορηγήσεις διευκολύνουν τον οικονομικό προγραμματισμό των Ο.Τ.Α. και οι γενικές δεν θίγουν την οικονομική και διοικητική τους αυτοτέλεια. Αποτελούν το κυριότερο μέσο που έχει στη διάθεση της η κεντρική διοίκηση για να χρηματοδοτεί γενικά τους Ο.Τ.Α., να ενισχύει τους οικονομικά αδύναμους και να προωθεί την οικονομική της πολιτική.

Οι έκτακτες επιχορηγήσεις θα έπρεπε να καλύπτουν μόνο απρόβλεπτες, επείγουσες και συναφείς ανάγκες. Η χρησιμοποίησή τους σε μόνιμη βάση εντείνει την εξάρτηση των Ο.Τ.Α. από το κράτος και τις περισσότερες φορές είτε δεν επιτυγχάνουν τους στόχους τους, είτε η αποτελεσματικότητά τους είναι περιορισμένη.

Οι ειδικές επιχορηγήσεις χρησιμοποιούνται για να προωθηθούν κρατικές πολιτικές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ή για να ενισχυθεί η παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών από τους Ο.Τ.Α. Η ευρεία χρησιμοποίηση εκτάκτων και ειδικών επιχορηγήσεων αποτελεί κλασικό παράδειγμα συγκεντρωτικής δημοσιονομικής διαχείρισης.

2.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΟΤΑ

Με το ν.1065/1980 (ΦΕΚ Α'168) καθιερώθηκε ο θεσμός των επιχειρήσεων Δήμων και Κοινοτήτων [3]. Με τις τροποποιήσεις και κωδικοποιήσεις που ακολούθησαν διαμορφώθηκε το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τις Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., το οποίο, μεταξύ άλλων, παρείχε τη δυνατότητα συμμετοχής σε εθνικά και κοινοτικά προγράμματα, αφού μέσω των δημοτικών επιχειρήσεων κατέστη δυνατό να ξεπεραστούν νομικές δυσκολίες σχετικά με την ανάληψη ανάλογων δράσεων από αυτούς.

Με το π.δ. 410/1995 οι μορφές των επιχειρήσεων που μπορούσαν να συνιστούν ή να συμμετέχουν οι Δήμοι και οι Κοινότητες ήταν:

- α) αμιγής δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση
- β) ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία μικτής οικονομίας ή συνεταιρισμός ή συμμετοχή σε κοινοπραξία
- γ) διαδημοτικές και διακοινοτικές επιχειρήσεις
- δ) επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα
- ε) ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς
- στ) δημοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης

Επιπλέον, από ειδικές διατάξεις νόμων προβλέπεται η σύσταση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι επιχειρήσεις ραδιοφωνίας και τηλεόρασης των ΟΤΑ χαρακτηρίζονται ως «ιδιόμορφες», αλλά συνήθως οι ΟΤΑ τις συνιστούν ως αμιγείς δημοτικές επιχειρήσεις.

Επίσης, με το ν. 3274/2004 [3] αναγνωρίζεται η δυνατότητα σύστασης και λειτουργίας αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα από τους ΟΤΑ.

2.4.1 Δυσλειτουργίες των δημοτικών επιχειρήσεων

Επί πολλά χρόνια σωρεύθηκαν δυσλειτουργίες που ιδίως λόγω του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιήθηκαν οι επιχειρήσεις και να επαναπροσδιορισθεί σαφώς ο ρόλος τους στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι δυσλειτουργίες αυτές κατά κύριο λόγο είναι οι εξής:

α. Η πολυμορφία των διαφόρων κατηγοριών επιχειρήσεων δημιούργησε συχνά προβλήματα προσδιορισμού της ακριβούς νομικής τους φύσης με ποικίλες εξ αυτού συνέπειες ή συγχύσεις.

β. Η ανυπαρξία οριοθέτησης ενός κύκλου αρμοδιοτήτων, οδήγούσε στη δημιουργία επιχειρήσεων με πολλούς και αποκλίνοντες μεταξύ τους σκοπούς, ενώ συχνά περιλαμβάνονταν στις συστατικές τους πράξεις μελλοντικοί ή αόριστοι σκοποί, οι οποίοι στην πράξη ποτέ δεν υλοποιούνταν.

γ. Η εκμετάλλευση, σε πολλές περιπτώσεις, της νομικής φύσης τους (ως νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου) για προσλήψεις προσωπικού, το οποίο συχνά απασχολούνταν σε άλλες υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα του ΟΤΑ, δηλαδή οι χωρίς έλεγχο και χωρίς ορθολογικό προγραμματισμό προσλήψεις, οι οποίες οδήγησαν σε υπερδιόγκωση του προσωπικού και προκάλεσαν συνεχείς ανάγκες χρηματοδότησης,

που συχνά αντιμετωπίζονταν με την καταχρηστική χρήση υπαρχουσών θεσμικών δυνατοτήτων (π.χ. προγραμματικών συμβάσεων), προκειμένου να αρθούν οι ρητές απαγορεύσεις άμεσης ή έμμεσης χρηματοδότησης των λειτουργικών δαπανών. Αναγκαία, οι κατά καιρούς νομοθετικές λύσεις μετέθεταν τα χρέη των επιχειρήσεων στους ΟΤΑ που τις είχαν συστήσει.

2.4.2 Νέο Θεσμικό Πλαίσιο

Σκοπός του νέου θεσμικού πλαισίου [1] που διέπει τις Επιχειρήσεις ΟΤΑ είναι να αντιμετωπισθούν οι δυσλειτουργίες αυτές και πιο συγκεκριμένα τα εξής:

➤ Η απλοποίηση και αποσαφήνιση των κατηγοριών των επιχειρήσεων, ώστε να επιλέγεται η καταλληλότερη μορφή και να υπάρχει σαφής γνώση του κανονιστικού πλαισίου που τις διέπει.

➤ Η οριοθέτηση και αποσαφήνιση των σκοπών τους.

➤ Η εφαρμογή διαφάνειας στις πολιτικές πρόσληψης προσωπικού, εκτέλεσης έργων και διενέργειας προμηθειών.

➤ Η οικονομική βιωσιμότητά τους, με τη συγκέντρωση και την ορθολογική σύνδεση σκοπών και μέσων, και, όπου αυτό είναι απολύτως αναγκαίο, η παύση της λειτουργίας τους, σε περίπτωση που τα οικονομικά δεδομένα και οι πραγματικές δραστηριότητες δεν επιτρέπουν την περαιτέρω λειτουργία τους.

➤ Η χρηματοδότηση, όπου είναι επιτρεπτή, για την εξυπηρέτηση αποκλειστικά συγκεκριμένων και προγραμματισμένων κοινωφελών δράσεων.

➤ Η συστηματική παρακολούθηση της λειτουργίας τους από την οικεία Περιφέρεια και το ΥΠΕΣΔΔΑ με τη δημιουργία Μητρώου Επιχειρήσεων ΟΤΑ.

Με τις διατάξεις του νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα [1] επομένως, προσδιορίζονται επακριβώς οι μορφές των επιχειρήσεων, που οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνιστούν.

Οι επιτρεπόμενες μορφές των επιχειρήσεων αυτών καταγράφονται αναλυτικά παρακάτω.

2.4.3 Μορφές επιχειρήσεων ΟΤΑ

I. Δημοτικές και κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις

Ο Δήμος ή η Κοινότητα έχει τη δυνατότητα να συνιστά δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο αρμοδιότητες που μπορεί κατά το ισχύον θεσμικό πλαίσιο να ασκούν οι υπηρεσίες του Δήμου ή της Κοινότητας. Ο σκοπός των επιχειρήσεων αυτής της μορφής συνίσταται στην οργάνωση λειτουργιών και δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών.

Οι υπηρεσίες κυρίως αφορούν:

- ❖ την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη,
- ❖ την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό,
- ❖ το περιβάλλον,
- ❖ την οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας,
- ❖ την εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής τους.

Η παροχή υπηρεσιών για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων, την αποκομιδή απορριμμάτων, τη δημιουργία και συντήρηση του πρασίνου, καθώς και για τη λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών δεν μπορούν να αποτελέσουν σκοπούς των ανωτέρω επιχειρήσεων.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την επιφύλαξη της μεταβατικής ρύθμισης της παρ. 5 του άρθρου 270 [1], αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, στις οποίες είχε ανατεθεί σύμφωνα με το καταστατικό τους, ως αποκλειστική ή κύρια δραστηριότητα κατά το πνεύμα του νομοθέτη, η παροχή υπηρεσιών για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, συνεχίζουν τη λειτουργία τους έως τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, χωρίς δυνατότητα ανανέωσης αυτής και εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες ιδρύθηκαν καθώς και από τους όρους του καταστατικού τους. Οι επιχειρήσεις αυτές όμως δεν μπορούν να ασκούν πλέον και άλλου είδους σκοπούς, που ενδεχομένως περιέχονται στο καταστατικό τους, μετά τις 31.12.2007. Οι σκοποί αυτοί μπορούν να επιδιωχθούν από άλλη Επιχείρηση ΟΤΑ, σύμφωνη με το νέο θεσμικό πλαίσιο.

β. Αντικείμενο δραστηριότητας της κοινωφελούς επιχείρησης δεν μπορούν να αποτελέσουν οι παραχωρηθείσες στους ΟΤΑ κρατικές αρμοδιότητες, όπως π.χ. τέλεση πολιτικού γάμου, τήρηση δημοτολογίου κλπ.

Είναι δυνατή από τις επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας, η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, από αυτούς που περιγράφονται παραπάνω, εφόσον α) είναι μεταξύ τους συναφείς και β) σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες ομοειδείς ή ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ.

Το χαρακτηριστικό στοιχείο αυτής της κατηγορίας επιχειρήσεων είναι ότι δεν πρόκειται για εμπορικές επιχειρήσεις, αφού σκοπός τους δεν είναι η επιδίωξη κέρδους. Αντίθετα, μέσω αυτών επιδιώκεται η καλύτερη και αποτελεσματικότερη άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων κοινωφελούς χαρακτήρα.

II. Ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ

Οι ανώνυμες εταιρείες περαιτέρω διακρίνονται, σύμφωνα και με την εισηγητική έκθεση του Ν. 3463/2006 [1] σε :

-Κοινές ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ

-Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ .

-Δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ (Μονομετοχικές).

Τονίζεται, παράλληλα, ότι η επωνυμία των Επιχειρήσεων ΟΤΑ δεν θα πρέπει να δημιουργεί συγχύσεις ως προς την ιδιαίτερη κατηγορία τους. Έτσι π.χ. δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται στην επωνυμία μιας δημοτικής/ κοινοτικής κοινωφελούς επιχείρησης ο όρος «αναπτυξιακή».

Οι **κοινές ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ** συνιστώνται από έναν ή περισσότερους Δήμους ή Κοινότητες, είτε με τη συμμετοχή Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ή άλλων φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και θεωρούνται Επιχειρήσεις ΟΤΑ, εφόσον τα νομικά αυτά πρόσωπα διαθέτουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου (δηλαδή τουλάχιστον 50%+1 μετοχή). Το υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να κατέχεται από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Στην εταιρεία της μορφής αυτής είναι δυνατή η συμμετοχή και του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ. Κύριος σκοπός των επιχειρήσεων του τύπου αυτού είναι η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Οι κοινές ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας.

Η σύσταση ή συμμετοχή σε Επιχείρηση ΟΤΑ, γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η απόφαση περιλαμβάνει αναγκαία την επωνυμία, την κατηγορία, το σκοπό, τη διάρκεια, την έδρα της επιχείρησης, το κεφάλαιο, τη διοίκηση, τους πόρους, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο απαραίτητο, κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Η ίδια υποχρέωση υφίσταται και σε κάθε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών ή εισφορά περιουσιακών στοιχείων. Για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών δεν απαιτείται η εκπλήρωση της ανωτέρω υποχρέωσης.

Σημειώνεται ότι απαιτείται καταστατικό με τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου, απόφαση του οικείου Νομάρχη, καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, που τηρείται στην οικεία Νομαρχία καθώς και δημοσίευση/ καταχώρηση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι λιγότερα από τρία, ενώ η θητεία αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα έτη.

Επισημαίνεται ότι, η αναφορά της ιδιαίτερης κατηγορίας κάθε επιχείρησης, δηλαδή είτε αυτή που ιδρύεται, είτε αυτή στην οποία συμμετέχει ο ΟΤΑ, γίνεται υποχρεωτικά εκτός από το καταστατικό της, και σε όλα τα έγγραφα, που η επιχείρηση απευθύνει προς τρίτους.

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες επιτρέπεται βέβαια να συμμετέχουν και σε οποιοσδήποτε ανώνυμες εταιρίες που δεν είναι Επιχειρήσεις ΟΤΑ, με απόφαση του οικείου συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Τονίζεται όμως ότι δεν επιτρέπεται, όπως διατυπώνεται ρητά, να συμμετέχουν σε ποδοσφαιρικές, τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρίες.

Στο μετοχικό κεφάλαιο των *αναπτυξιακών ανώνυμων εταιριών ΟΤΑ* συμμετέχουν μόνο ΟΤΑ α' ή β' βαθμού ή και άλλοι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γεγονός που τις διακρίνει σαφώς από τις κοινές ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ. Αυτές έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο:

- την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των ΟΤΑ και των ενώσεών τους (π.χ. ΚΕΔΚΕ, ΤΕΔΚ) και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης,
- την προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου ή της Κοινότητας ή της ευρύτερης περιοχής,
- την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος ,
- τη συμμετοχή τους σε προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαδημοτικό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο.

Σε αυτές τις επιχειρήσεις επιτρέπεται η συμμετοχή και φορέων του δημοσίου τομέα, συνεταιρισμών και ενώσεων αυτών, επιστημονικών φορέων, επιμελητηρίων, φορέων συλλογικών κοινωνικών ή οικονομικών συμφερόντων, καθώς και τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην περίπτωση όμως αυτή οι ΟΤΑ και οι λοιποί φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητο να κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου.

Σύμφωνα με το πνεύμα του νομοθέτη, όπως εκδηλώνεται στη διατύπωση των σκοπών του συγκεκριμένου τύπου Επιχείρησης ΟΤΑ, προκειμένου να εξυπηρετούνται ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές ή αναπτυξιακές ανάγκες, πέραν των στενών διοικητικών ορίων ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας πρέπει να επιδιώκεται η σύστασή τους από περισσότερους ΟΤΑ.

Η σύσταση ή η συμμετοχή σε επιχείρηση ΟΤΑ γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Η απόφαση περιλαμβάνει αναγκαία την επωνυμία, την κατηγορία, το σκοπό, τη διάρκεια, την έδρα της επιχείρησης, το κεφάλαιο, τη διοίκηση, τους πόρους, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο απαραίτητο, κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Η ίδια υποχρέωση υφίσταται και σε κάθε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης με καταβολή μετρητών ή εισφορά περιουσιακών στοιχείων. Για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών δεν απαιτείται η ανωτέρω υποχρέωση. Επίσης, η μελέτη αυτή δεν απαιτείται, εφόσον δεν μεταβάλλονται οι βασικές λειτουργικές δομές της αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρίας.

Σημειώνεται ότι απαιτείται καταστατικό με τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου, απόφαση του οικείου Νομάρχη, καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Επιχειρήσεων, που τηρείται στην οικεία νομαρχία καθώς και δημοσίευση/ καταχώρηση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι λιγότερα από τρία, ενώ η θητεία αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα έτη.

Επισημαίνεται, ότι οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες μπορούν να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις ως εκ τρίτου συμβαλλόμενες.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τηρείται το θεσμικό πλαίσιο για τις προγραμματικές συμβάσεις και κατά τα λοιπά ισχύουν οι κανόνες που αφορούν τις κοινές ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ.

Οι δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρίες (μονομετοχικές) έχουν ως σκοπό:

- την αξιοποίηση της ακίνητης δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας και
- την εκμετάλλευση κοινοχρήστων χώρων.

Επισημαίνεται ότι στη συστατική πράξη ή την πράξη μετατροπής θα πρέπει να αναφέρονται τα συγκεκριμένα ακίνητα, των οποίων την εκμετάλλευση αναλαμβάνει η επιχείρηση αυτής της μορφής. Στην περίπτωση αυτή η εκμετάλλευση των κοινοχρήστων χώρων γίνεται μόνον από ένα Δήμο ή μία Κοινότητα, οι οποίοι και εισφέρουν το σύνολο του εταιρικού κεφαλαίου.

Η σύσταση γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Στην απόφαση αυτή καθορίζονται απαραίτητα η επωνυμία, η κατηγορία, ο σκοπός, η διάρκεια, η έδρα της επιχείρησης, το κεφάλαιο, η διοίκηση, οι πόροι καθώς και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Σημειώνεται ότι απαιτείται καταστατικό με τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου, απόφαση του οικείου Νομάρχη, καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, που τηρείται στην οικεία Νομαρχία καθώς και δημοσίευση/ καταχώρηση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι λιγότερα από τρία, ενώ η θητεία αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα έτη.

III. Επιχειρήσεις ΟΤΑ ειδικού σκοπού

Πρόκειται για επιχειρήσεις που συνιστώνται με ειδικές διατάξεις νόμου, οι οποίες και διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους, συνεπώς οι επιχειρήσεις αυτές είναι Επιχειρήσεις ΟΤΑ, αλλά δεν εντάσσονται στους κανόνες του νέου θεσμικού πλαισίου. Η λειτουργία τους εξακολουθεί να διέπεται από το σχετικό ιδρυτικό νομοθετικό πλαίσιο, όπως ισχύει.

Ο Δήμος και η Κοινότητα μπορεί με ειδικές διατάξεις νόμου να συνιστά και επιχειρήσεις ειδικού σκοπού. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αυτής της κατηγορίας επιχειρήσεων αποτελούν:

-Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης –Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.).

-Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης.

Οι Επιχειρήσεις αυτές διέπονται από το ειδικό νομοθετικό καθεστώς ίδρυσης και λειτουργίας τους, όπως ισχύει.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΟΤΑ

Ότι ισχύει για τη χρηματοδότηση των διαφόρων ειδών επιχειρήσεων, στο μεγαλύτερο μέρος ισχύει και για τις δημοτικές επιχειρήσεις. Κάθε δημοτική επιχείρηση έχει δικαίωμα να πάρει τραπεζικό δάνειο ή να επωφεληθεί από κάποιο τραπεζικό χρηματοδοτικό εργαλείο, καθώς επίσης είναι και γνωστά τα διάφορα προγράμματα τα οποία είδαμε εν συντομία και οι διάφοροι άλλοι φορείς χρηματοδότησης. Αρχικά αναλύεται ένας φορέας που στηρίζει συγκεκριμένα αυτού του είδους τις επιχειρήσεις, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

3.1 Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ιδρύθηκε με το Νόμο 1608 του 1919 [18]. Αποτελεί αυτόνομο χρηματοπιστωτικό διαχειριστικό οργανισμό (Ν.Π.Δ.Δ.) περιφερειακής ανάπτυξης με δική του περιουσία, κίνδυνο και πίστη, ο οποίος λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών, για την εξυπηρέτηση του Δημόσιου και Κοινωνικού συμφέροντος. Αναφέρεται το ταμείο αυτό σ' αυτό το σημείο διότι αποτελεί πολύ σημαντική πηγή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων ΟΤΑ και μάλιστα προκύπτει και στην έρευνα περίπτωση πολύ σημαντικής συμβολής του.

Σκοπός της ιδρύσεώς του ήταν η αποκλειστική φύλαξη και διαχείριση κάθε είδους παρακαταθήκης. Ο θεσμός της παρακαταθήκης δημιουργήθηκε από τις ανάγκες της συναλλαγής και αποβλέπει να διασφαλίσει τα δικαιώματα πάνω στην παρακατάθεση. Πριν το 1919 προβλέπονταν περιπτώσεις στις οποίες ήταν υποχρεωτική ή αναγνωριζόταν σαν τρόπος εξόφλησης χρέους η παρακατάθεση στο Δημόσιο Ταμείο χρηματικών κεφαλαίων ή αξιών. Με αυτό τον τρόπο προστατεύονταν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα τόσο του παρακαταθέτη όσο και εκείνου υπέρ του οποίου γινόταν η παρακατάθεση.

Διαχρονικά και παράλληλα με την εξέλιξη της λειτουργίας του Κράτους και της Εθνικής Οικονομίας, το Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων, πέρα από τη διαφύλαξη της Δημόσιας παρακατάθεσης, ανέπτυξε και άλλες δραστηριότητες και κυρίως στον τομέα διαχείρισης κεφαλαίων διαφόρων φορέων του Δημοσίου. Από το σύνολο των δραστηριοτήτων του δημιουργήθηκαν τα περιθώρια διάθεσης κεφαλαίων υπό μορφή

δανείων και θεσμοθετήθηκαν οι κατηγορίες δανειζόμενων όπως εξελίχθηκαν μέχρι σήμερα για να καλύψουν κοινωνικές ανάγκες που ήταν αναγκαίο και εφικτό.

Η συμβολή του Ταμείου Παρακαταθηκών & Δανείων στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου περιλαμβάνει ουσιαστικά τρεις διακριτικές φάσεις συμμετοχής στην αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας.

Η πρώτη φάση, από την ίδρυσή του (και ειδικότερα από το 1925) μέχρι τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, χαρακτηρίζεται από έναν ιδιαίτερο δυναμισμό στη χορήγηση δανείων για εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας. Ειδικότερα την περίοδο αυτή δανειοδοτεί έργα ύδρευσης, αποξήρανσης ελών, ηλεκτροφωτισμού, κατασκευής λιμένων, οδοποιίας, ανέγερσης δικαστικών μεγάρων, διδακτηρίων, στρατώνων κλπ. Σημαντικά επίσης ποσά διατέθηκαν πριν από τον πόλεμο για την ασφάλεια της χώρας και ειδικότερα για την αγορά όπλων και την κατασκευή οχυρωματικών έργων.

Η δεύτερη φάση, από την λήξη του πολέμου και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80, και παρ' όλη τη δυσμενή θέση που βρέθηκε στον πόλεμο, με απώλεια του μεγαλύτερου μέρους του αποθεματικού του κεφαλαίου, χαρακτηρίζεται από προσπάθεια ανασχηματισμού διαθέσιμων κεφαλαίων και επεκτείνει τις αρμοδιότητές του σε νέους τομείς δράσεις. Την περίοδο αυτή είναι που αρχίζει να ασκεί την Ταμειακή Υπηρεσία των Δήμων και Κοινοτήτων καθώς και άλλων Νομικών Προσώπων, τη διαχείριση των Νομαρχιακών και άλλων Ταμείων. Η συγκέντρωση σημαντικών διαθέσιμων κεφαλαίων επιτρέπει πλέον στο Ταμείο να χορηγήσει σημαντικά δάνεια, τόσο σε Δημόσιους Υπάλληλους για τις στεγαστικές τους ανάγκες, όσο και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και σε διάφορα άλλα Νομικά Πρόσωπα Δημόσιου και Ιδιωτικού Δικαίου για πάσης φύσης έργα κοινής ωφέλειας. Το Ταμείο εξελίχθηκε πάλι σ' ένα ισχυρό Ειδικό Πιστωτικό Οργανισμό για την εξυπηρέτηση του Δημόσιου και Κοινωνικού Συμφέροντος.

Η τελευταία φάση, (δεκαετίες '80 και '90), χαρακτηρίζεται από την ανάπτυξη των Νέων Θεσμών στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το Ταμείο διαδραματίζει στο πλαίσιο αυτό πρωτεύοντα ρόλο. Δανειοδοτεί Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις και Αναπτυξιακές Εταιρείες παντός σκοπού και συμβάλλει έτσι με το δικό του τρόπο στην προώθηση της Τοπικής Ανάπτυξης και των τοπικών παραγωγικών πρωτοβουλιών. Συμμετέχει δε το ίδιο σε Αναπτυξιακές Εταιρείες (ΕΕΤΑΑ, ΕΤΑΝΑΜ). Παράλληλα υποστηρίζει τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης καλύπτοντας τους την ίδια συμμετοχή για προγράμματα και επενδύσεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία (ΕΑΠΤΑ I & II,

δίκτυα και βιολογικοί καθαρισμοί των ΔΕΥΑ, Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, Ταμείο Συνοχής κλπ.). Την ίδια περίοδο παίρνει πρωτοβουλίες που ενισχύουν τον Ευρωπαϊκό του προσανατολισμό :

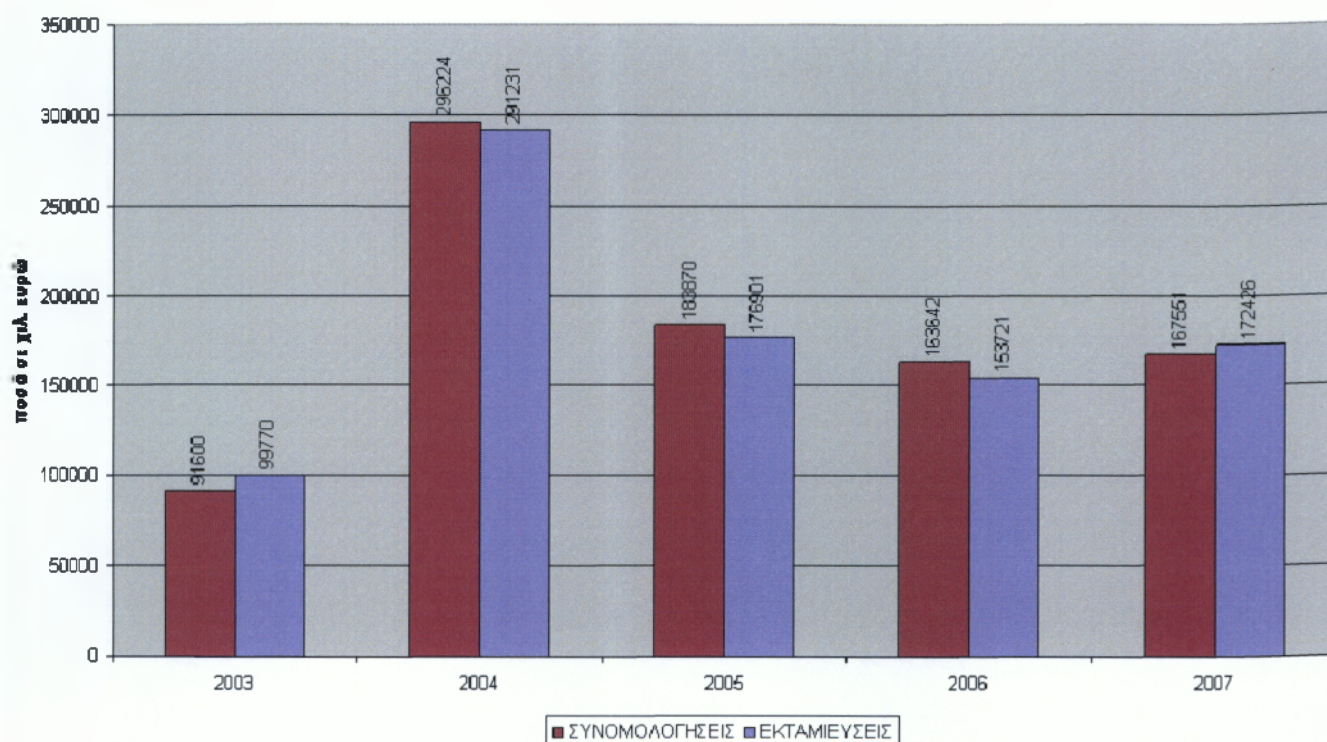
- Συνάπτει δάνεια πολλών δισεκατομμυρίων, σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, τα οποία μεταβιβάζει στη συνέχεια σε Δήμους, Κοινότητες και ΔΕΥΑ, καθώς και σε φορείς που συμμετείχαν στην ανασυγκρότηση της Καλαμάτας μετά τους σεισμούς του 1986 (ΟΕΚ, ΔΕΑΚ, ΑΔΕΚ).
- Αναλαμβάνει την Οικονομική Διαχείριση του 1^{ου} & 2^{ου} Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΑΠΤΑ I & II).
- Αναπτύσσει τις σχέσεις του με την Αυτοδιοικητική Πίστη Γαλλίας δημιουργώντας ένα δίκτυο ανταλλαγής εμπειριών.
- Ενισχύει το χαρτοφυλάκιο του αποκτώντας μετοχές των τραπεζών Ελλάδος, Ιονικής, Εθνικής, Εμπορικής, Αττικής καθώς και άλλων οικονομικών μονάδων των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.).

Σκοποί του είναι:

- Η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης με χρηματοπιστωτική και τεχνική υποστήριξη της Τοπικής & Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, καθώς και άλλων Νομικών Προσώπων και Οργανισμών Δημόσιου και Ιδιωτικού Δικαίου. Συγκεκριμένα χορηγεί δάνεια :
  - σε Ο.Τ.Α. (Οργανισμούς Τοπικής & Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης)
  - σε Δ.Ε.Υ.Α. (Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης)
  - σε άλλες Δημοτικές & Κοινοτικές Επιχειρήσεις εκτός Δ.Ε.Υ.Α.
- Η χορήγηση στεγαστικών δανείων για απόκτηση ή αποπεράτωση πρώτης κατοικίας σε δημόσιους υπάλληλους, σε υπάλληλους των Ν.Π.Δ.Δ. κλπ. καθώς και στους συνταξιούχους των παραπάνω κατηγοριών.
- Η εκτέλεση τραπεζικών εργασιών και η λειτουργία θησαυροφυλακίου για μίσθωση θυρίδων.
- Η αποκλειστική φύλαξη κάθε είδους παρακαταθήκης, χρηματικής ή αυτούσιας (τίτλοι δημοσίου, έντοκα γραμμάτια, τιμαλφή κλπ.).

- Η άσκηση της ταμειακής διαχείρισης των κεφαλαίων των Ο.Τ.Α., των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ειδικών Ταμείων, καθώς και η διενέργεια της ταμειακής υπηρεσίας άλλων νομικών προσώπων.
- Η πληρωμή αποζημιώσεων από απαλλοτρίωση ή προσκύρωση ακινήτου.

Στο παρακάτω γράφημα μπορούμε να δούμε τα ποσά που έχει δανείσει το ταμείο στην τοπική αυτοδιοίκηση και να καταλάβουμε την σημασία του. Σημειώνουμε ότι πολλές φορές η τοπική αυτοδιοίκηση παίρνει αυτά τα δάνεια εκ μέρους των επιχειρήσεων των ΟΤΑ.

Εικόνα 2 Χορηγήσεις δανείων τοπικής αυτοδιοίκησης

3.1.1 Δάνεια σε Δημοτικές & Κοινοτικές Επιχειρήσεις εκτός Δ.Ε.Υ.Α

Σκοποί επιχορήγησης τέτοιων δανείων είναι:

1. Η εκτέλεση έργων, μελέτες έργων, νέες επενδύσεις σε πάγια στοιχεία, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.
2. Άλλες μελέτες, όπως οργάνωσης, οικονομοτεχνικές κ.λπ

3. Προμήθεια μηχανημάτων και εξοπλισμού και συντήρηση δικτύων.
4. Κεφάλαιο Κίνησης.

Ενδεικτικά τα επιτόκια των δανείων αυτών και η διάρκεια τους [17]:

Για την εκτέλεση έργων, μελετών έργων, νέων επενδύσεων σε πάγια, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό:

- Επιτόκιο 5,9 % - Διάρκεια 15 χρόνια.

Για την κατασκευή μελετών οργάνωσης, οικονομοτεχνικών κλπ:

- Επιτόκιο 5,9 % - Διάρκεια 5 χρόνια.

Για την προμήθεια μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού, καθώς και για την συντήρηση δικτύων:

- Επιτόκιο 5,9 % - Διάρκεια 8 χρόνια

Για κεφάλαιο κίνησης:

- Επιτόκιο 5,9 % - Διάρκεια 3 έως 5 χρόνια

3.1.2 Δάνεια σε Δ.Ε.Υ.Α (Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης)

Οι σκοποί επιχορήγησης των δανείων αυτών δεν διαφέρουν ιδιαίτερα από αυτούς των δανείων των άλλων δημοτικών επιχειρήσεων, η διαφορά βρίσκεται ουσιαστικά στο ότι τα δάνεια αυτά απευθύνονται σε:

1. Έργα, μελέτες έργων ύδρευσης-αποχέτευσης, νέες επενδύσεις για δίκτυα, κτίρια, βιολογικούς καθαρισμούς κλπ.
2. Άλλες μελέτες, όπως οργάνωσης, οικονομοτεχνικές, κλπ
3. Προμήθεια μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού, καθώς και συντήρηση δικτύων ύδρευσης-αποχέτευσης.
4. Για κεφάλαιο κίνησης.

Τα επιτόκια και η διάρκεια των δανείων είναι ακριβώς τα ίδια με τα αντίστοιχα των δανείων των άλλων δημοτικών επιχειρήσεων.

Η διαδικασία που ακολουθείται για την χορήγηση ενός τέτοιου δανείου είναι η ακόλουθη:

- Αξιολόγηση του αιτήματος και εισαγωγή αυτού στο Δ.Σ. του Τ. Π. & Δανείων για τη λήψη της σχετικής απόφασης.
- Ανακοίνωση της έγκρισης και αποδοχή των όρων του δανείου από το δανειζόμενο και παροχή εγγύησης του Δήμου.
- Προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών.
- Υπογραφή μεταξύ των μερών του δανειστικού συμβολαίου (συνομολόγηση του δανείου).
- Εκταμίευση του προϊόντος του δανείου, που γίνεται με την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών, σύμφωνα με τους όρους του δανειστικού συμβολαίου και ύστερα από έγγραφο του δανειζόμενου.

Όσον αφορά τις ασφάλειες, τις εγγυήσεις που δίνονται στο ταμείο συνήθως συναντάμε τις εξής περιπτώσεις:

- Εκχώρηση εσόδων του Ο.Τ.Α.
- Παροχή εγγύησης του αντίστοιχου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με εκχώρηση ανάλογων εσόδων.
- Σε ειδικές περιπτώσεις ζητείται η επιβολή τελών σε ύψος ικανό για την εξυπηρέτηση της τοκοχρεωλυτικής δόσης.

Τέλος, και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις, καθώς και για τα δάνεια που χορηγούνται προς τους ΟΤΑ, παρέχεται περίοδος χάριτος για χρόνο όχι μεγαλύτερο από αυτόν που προβλέπεται για την αποπεράτωση του έργου.

Όσον αφορά το ύψος του δανείου μπορεί να φθάσει το 100% της δαπάνης για τους Ο.Τ.Α. και τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, αλλά δεν μπορεί να υπερβεί το 80% της αντίστοιχης δαπάνης για τις επιχειρήσεις ΟΤΑ

Τα επιτόκια των δανείων αυτών δεν επιβαρύνονται με άλλες προσαυξήσεις .

4. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΩ

Στο κεφαλαίο αυτό, παρουσιάζεται μια σύντομη μελέτη, που αφορά την περίπτωση του δήμου της Κω και ανάλυση της χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του δήμου αυτού.

Οι κυριότερες από αυτές τις επιχειρήσεις είναι η ΔΕΥΑΚ, η ΔΕΑΣ, ο ΔΗΡΑΣ και η Κως Επενδυτική Α.Ε.(Μαρίνα). Στη συνέχεια αναλύεται η κάθε μια από αυτές.

4.1 Κως Επενδυτική Α.Ε. – Κως Μαρίνα

Η Μαρίνα της Κω παραχωρήθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης στον Δήμο της Κω, τον Ιούνιο του 1999. Με την σχετική σύμβαση διάρκειας 40 ετών, ο Δήμος της Κω ανέλαβε την υποχρέωση αποπεράτωσης του έργου με ίδια κεφάλαια (λιμενικά έργα και χερσαίες εγκαταστάσεις), προϋπολογισμού 1.238.280.000 δραχμών, και την υποχρέωση καταβολής ετησίου μισθώματος ύψους 33.000.000 δρχ. Με την ίδια σύμβαση ο Δήμος Κω παραχώρησε στο Δημόσιο παραλιακή έκταση ιδιοκτησίας του, η οποία αποτελεί τμήμα της χερσαίας ζώνης της Μαρίνας Κω, και ανέλαβε την εκμετάλλευση του έργου.

Σε διάστημα 2 ετών από την υπογραφή της σύμβασης ο Δήμος της Κω, ολοκλήρωσε την επένδυση και έτσι η Μαρίνα της Κω λειτουργεί από το 2001

Ο Δήμος Κω έχει συστήσει την ΚΩΣ Επενδυτική ΑΕ, η οποία ανέλαβε την έρευνα και την συνδρομή της τεχνικής υπηρεσίας του Δήμου κατά το στάδιο κατασκευής του έργου, και αμέσως μετά την διαχείριση της Μαρίνας Κω. Στην εταιρεία μετέχουν ο Δήμος της Κω και η Δημοτική επιχείρηση Αστικών Συγκοινωνιών Κω με ποσοστά συμμετοχής 90 και 10 τοις εκατό αντιστοίχως.

Η χρηματοδότηση της μαρίνας έγινε από δάνειο από το ταμείο παρακαταθηκών και δανείων που πήρε όμως ο δήμος της Κω.

Στο παρακάτω γράφημα παρατίθενται τα μισθώματα που έχουν καταβληθεί από το 2001 έως και το 2007 από το Δήμο Κω στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και στο Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, καθώς επίσης και το μίσθωμα που καταβάλλει η «ΚΩΣ ΕΠ. Α.Ε» στο Δήμο Κω για τη αποπληρωμή του παραπάνω δανείου. Αξίζει να σημειωθεί ότι με απόφαση του Δ.Σ της εταιρίας συμφωνήθηκε να καταβάλλεται 20% των ακαθαρίστων εσόδων της ως μίσθωμα προς το Δήμο Κω για

την αποπληρωμή του δανείου κατασκευής της Μαρίνας μέχρι και το 2005 και 24% από το 2006 έως και σήμερα.

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΩ
2001	14.673,14 €
2002	123.934,66 €
2003	151.929,81 €
2004	175.108,73 €
2005	208.927,65 €
2006	260.948,60 €
2007	279.541,24 €
ΣΥΝΟΛΟ	1.215.063,83 €

Πίνακας 1 Μίσθωμα Κως Επενδυτική Α.Ε προς Δήμο Κω

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟ ΠΡΟΣ ΤΑΜ. ΠΑΡΑΚ. ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΡΟΣ ΥΠ. ΤΟΥΡ. ΑΝΑΠΤ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	277.015,20 €	9.252,72 €	286.267,92 €
2002	277.015,20 €	4.852,28 €	281.867,48 €
2003	277.015,20 €	16.690,00 €	293.705,20 €
2004	277.015,20 €	17.207,40 €	294.222,60 €
2005	277.015,20 €	99.847,40 €	376.862,60 €
2006	277.015,20 €	103.441,90 €	380.457,10 €
2007	259.015,20 €	106.541,16 €	365.556,36 €
ΣΥΝΟΛΟ	1.921.106,40 €	357.832,86 €	2.278.939,26 €

Πίνακας 2 Μίσθωμα Δήμου Κω προς ταμείο παρακαταθηκών και δανείων και Υπουργείο Τουριστικής ανάπτυξης

Σε περίπτωση επέκτασης της Μαρίνας, που είναι μια πρόταση η οποία έχει εγκριθεί ομόφωνα τόσο από το Δ.Σ της εταιρίας, όσο και από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου, σύμφωνα με τον αναπτυξιακό νόμο θα πρέπει να συμμετέχει σ'αυτήν ιδιώτης και μάλιστα με ποσοστό 51%. Αυτό είναι κάτι που θα οδηγήσει στην ιδιωτικοποίηση της μαρίνας σε περίπτωση επέκτασης της, ενώ αυτή τη στιγμή είναι στη χώρα μας η μοναδική μαρίνα που είναι δημοτική.

4.2 ΔΗ.ΡΑ.Σ ΚΩ - Δημοτικός Ραδιοτηλεοπτικός Σταθμός

Ο ΔΗΡΑΣ ξεκίνησε με το 'Ράδιο Κως' το 1989 με τα πρώτα βήματα της ελεύθερης ραδιοφωνίας και το 1991 με την 'Δημοτική Τηλεόραση'. Από τότε δεν έχει σταματήσει να εκπέμπει και να μπαίνει μέσα στα σπίτια του κάθε δημότη καλύπτοντας την καθημερινή επικαιρότητα και όλα τα μικρά και μεγάλα γεγονότα του νησιού καθώς επίσης και την προβολή του νησιού στον Ελλαδικό χώρο και στο εξωτερικό.

Στο πλαίσιο που διαμορφώνεται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης μετά την ραγδαία ανάπτυξη της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και την παγκοσμιοποίηση, την επανάσταση της γνώσης και της εικόνας ο ΔΗΡΑΣ επενδύει ,αναπτύσσεται και θωρακίζεται.

Ο ΔΗΡΑΣ εκπέμπει πλέον σε όλο το νησί αλλά και στα νησιά του Βορείου Συγκροτήματος Δωδ/σου.

Στόχος της επιχείρησης είναι η διασφάλιση της πρόσβασης για όλους τους δημότες σε μια πολυφωνική ,έγκυρη, ανεξάρτητη , με υψηλή αισθητική , ενημέρωση και ψυχαγωγία.

Η χρηματοδότηση του ΔΗΡΑΣ γίνεται από το δήμο της Κω. Κάθε χρόνο ο δήμος συμπεριλαμβάνει στον προϋπολογισμό του ένα ποσό για το ΔΗΡΑΣ ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης. Τα ίδια έσοδα της επιχείρησης που προέρχονται κυρίως από τις διαφημίσεις δεν επαρκούν για την κάλυψη των εξόδων και δεν είναι και σταθερά, καθώς δεν είναι κάθε χρόνο ίδιο το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων του νησιού για διαφήμιση. Σύμφωνα με το ΦΕΚ λοιπόν υπάρχει το αρχικό κεφάλαιο και μετά ξεκινούν οι επιχορηγήσεις. Ενδεικτικά των τελευταίων τριών χρόνων απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΤΟΣ	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ
2006	495,000 €
2007	200,000 €
2008	280,000 €

Πίνακας 3 Επιχορήγηση ΔΗΡΑΣ τα τρία τελευταία έτη

Συνήθως το ποσό της επιχορήγησης βρίσκεται κάτω από τις 300.000 € αλλά το 2006 η επιχείρηση χρωστούσε ένα μεγάλο ποσό στο ΙΚΑ και έτσι εκείνη τη χρονιά η επιχορήγηση από το δήμο έφτασε τις 495.000€.

Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια της χρονιάς η επιχείρηση χρειαστεί επιπλέον χρήματα γίνεται εκ νέου δημοτικό συμβούλιο και εξετάζεται καταρχήν το γιατί δεν έφτασαν τα χρήματα του προϋπολογισμού και σε περίπτωση που όντως κριθεί αναγκαίο δίνεται το επιπλέον ποσό.

Τέλος, αναφέρουμε ότι και στο νέο κώδικα οι επιχειρήσεις αυτού του είδους παραμένουν στην κατηγορία των επιχειρήσεων ειδικού τύπου χωρίς όμως διασαφηνίζεται ακριβώς τι θα σημαίνει πλέον αυτός ο χαρακτηρισμός.

4.3 ΔΕΥΑ ΚΩ

Μία από τις βασικότερες δημοτικές επιχειρήσεις είναι η ΔΕΥΑ, στην συγκεκριμένη μελέτη ΔΕΥΑΚ, δηλαδή η επιχείρηση παροχής νερού και επεξεργασίας λυμάτων.

Όταν η Δημοτική αρχή , με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου το 1983, αποφάσισε την ίδρυση της ΔΕΥΑΚ βάσει του Ν.1069/80 είχε αντιληφθεί τον σημαντικό ρόλο που η επιχείρηση αυτή θα μπορούσε να παίζει σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και γενικότερα στην ανάπτυξη του τόπου. Λίγα δε χρόνια αργότερα , όταν αποφάσισε την κατασκευή των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων (Βιολογικού Καθαρισμού) και του κεντρικού δικτύου ακαθάρτων , λίγοι πίστευαν στην ολοκλήρωση και λειτουργία των μεγάλων αυτών έργων που θα αναβάθμιζαν την ζωή των κατοίκων αλλά και των χιλιάδων τουριστών που επισκέπτονται το νησί κάθε χρόνο.

Με την πάροδο του χρόνου η επιχείρηση άρχισε να στελεχώνεται και να οργανώνεται σε σύγχρονη οικονομική μονάδα , μια και ο νόμος 1069/80 την χαρακτήριζε Ν.Π.Ι.Δ. κοινωφελούς χαρακτήρα που διέπεται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας , διοικούμενη από εννεαμελές Δ.Σ. η θητεία του οποίου ακολουθούσε τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου. Έκτοτε η ΔΕΥΑΚ , οργανωμένη σαν σύγχρονη πλέον επιχείρηση , που διαθέτει έμπειρο επιστημονικό , εργατοτεχνικό και διοικητικό προσωπικό , λειτουργεί σαν έντονα κατασκευαστική επιχείρηση , δημιουργώντας την απαραίτητη υποδομή στην πόλη μας , αλλά συγχρόνως συντηρεί

και όλες τις εγκαταστάσεις της με αυτεπιστασία και προσφέρει τις υπηρεσίες της σε εικοσιτετράωρη βάση στους δημότες.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. αν και νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που βάσει του Ν 1069/80 τα έσοδα της είναι ανταποδοτικά δεν αρκείτε μόνο στο ρόλο της όπως το έχει καθορίσει ο νομοθέτης. Δηλαδή όπως ήδη αναφέρθηκε στην παροχή υπηρεσιών όσον αφορά αφενός μεν την εξασφάλιση αρκετού και υγιεινού νερού στους δημότες του νησιού, αφετέρου δε στη συλλογή και επεξεργασία των λυμάτων προστατεύοντας έτσι το περιβάλλον, αλλά ασκεί συγχρόνως και κοινωνική πολιτική εφαρμόζοντας ειδικά χαμηλό τιμολόγιο νερού τόσο στις πολύτεκνες οικογένειες όσο και στις οικογένειες που έχουν άτομα με ειδικές ανάγκες. Προχωράει και ακόμα παραπέρα , σε αντικείμενα πρωτόγνωρα στον ελλαδικό αλλά και στον ευρωπαϊκό χώρο, όπως η ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση του επεξεργασμένου νερού του Βιολογικού Καθαρισμού.

Στόχοι της επιχείρησης αυτής, πέρα βέβαια του βασικότερου που είναι να παρέχει άφθονο πόσιμο νερό, είναι:

1. Η συλλογή και επεξεργασία των λυμάτων.
2. Η κατασκευή μεγάλων έργων υποδομής που αφορούν την ύδρευση και αποχέτευση.
3. Η προστασία του περιβάλλοντος και η άμεση εξυπηρέτηση των καταναλωτών.
4. Η προστασία του υπόγειου υδάτινου δυναμικού.
5. Η επαναχρησιμοποίηση του επεξεργασμένου νερού του Βιολογικού Καθαρισμού για άρδευση.
6. Η κατασκευή των απαραίτητων δικτύων ύδρευσης και λοιπών εγκαταστάσεων για ορθολογικότερη κατανομή του πόσιμου νερού.
7. Η ολοκλήρωση του ελέγχου των υπαρχόντων διαρροών στα δίκτυα ύδρευσης.
8. Η ορθολογική χρήση του προσωπικού και μηχανημάτων για μείωση του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών.
9. Η χρήση των πλέον προηγμένων τεχνολογικά μεθόδων αποτελούν τους άμεσους στόχους της Δ.Ε.Υ.Α.Κ

Η Δ.Ε.Υ.Α. Κω διαμορφώνει την τιμολογιακή της πολιτική σύμφωνα με το Ν1969/80 όπως έχει υποχρέωση και ως προς τα έσοδα της είναι ανταποδοτική. Τα

έσοδα της καλύπτουν τις λειτουργικές της δαπάνες και το ειδικό τέλος 80% το επενδυτικό πρόγραμμα και τη σύνταξη μελετών.

4.3.1 Χρηματοδότηση

Το 1983 όπως αναφέραμε ο δήμος του νησιού αποφάσισε την ίδρυση της ΔΕΥΑΚ και κατέβαλε το αρχικό κεφάλαιο, ουσιαστικά τα πάγια της επιχείρησης, εγκαταστάσεις, εξοπλισμό κτλ και από τότε συντηρείται με ιδίους πόρους. Οι ίδιοι πόροι της επιχείρησης αυτής προκύπτουν από τους λογαριασμούς του νερού που πληρώνει ο κάθε δημότης του νησιού.

Όσον αφορά τα έργα που εκτελούνται και αυτά που θα εκτελεστούν και στο άμεσο μέλλον τα οποία βλέπουμε αναλυτικά στους παρακάτω πίνακες μαζί με τα αντίστοιχα ποσά για την υλοποίηση τους χρηματοδοτούνται από ιδίους πόρους αλλά κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση και πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα ΕΠΠΕΡ.

Πρόγραμμα εκτέλεσης έργων:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	2014	2015	2016
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΣΕ ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟ 1.500 Μ	30.000	40.000	70.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΛΑΜΠΗ ΜΗΚΟΣ ΑΓΩΓΟΥ 1.000 Μ	10.000	5.000	15.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΔΙΑΝΟΙΞΕΙΣ ΔΡΟΜΩΝ	20.000	20.000	40.000
ΜΙΚΡΟΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ	10.000	10.000	20.000
ΣΥΝΟΛΟ	70.000	75.000	145.000

Πίνακας 4 Έργα αποχέτευσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	2014	2015	2016
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΦΑΓΕΙΩΝ	25.000	15.000	40.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΤΥ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ Φ110 ΜΗΚΟΣ 1000 Μ	10.000	10.000	20.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΛΙΜΑΝΙ ΜΗΚΟΣ 300 Μ	15.000	15.000	30.000
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΜΑ 1000 ΥΔΡΟΜΕΤΡΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	10.000	30.000	40.000
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ 5 ΚΛΕΙΔΙΩΝ ΣΕ ΚΟΜΒΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	5.000	10.000	15.000

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΔΙΑΝΟΙΞΕΙΣ ΔΡΟΜΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ Τ.Υ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΩ	20.000	40.000	60.000
ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚ/ΣΕΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΠΟΧ/ΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓ.ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΜΠΑΒΡΗ	15.000	15.000	30.000
ΜΙΚΡΟΕΛΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	4.000	8.000	12.000
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΔΙΑΡΡΟΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	10.000	10.000	20.000
ΣΥΝΟΛΟ	114.000	153.000	267.000

Πίνακας 5 Έργα Ύδρευσης

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΣΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ Β.Κ. (ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΟΥ)	10.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ 7 ΑΝΤΛΙΩΝ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ	25.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΙΚΡΟΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ Δ.Ε.Υ.Α.Κ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΑΤΡΕΙΟΥ (ΜΙΚΡΟΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΙΑΤΡΕΙΟΥ)	5.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ Τ.Υ ΤΗΣ Δ.Ε.Υ.Α.Κ	20.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Β.Κ.	15.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΧΛΩΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	10.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΤΡΕΙΛΕΡ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ Τ.Υ	15.000
ΣΥΝΟΛΟ	100.000

Πίνακας 6 Προμήθειες

ΕΡΓΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	ΕΡΓΑΤΙΚΑ	ΥΛΙΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΜΟΥ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΙΚΙΣΚΩΝ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	25.000	35.000	60.000
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΝΤΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	15.000	15.000	30.000
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ Β.Κ. (ΡΟΤΟΡΕΣ, ΓΕΦΥΡΕΣ)	15.000	35.000	50.000
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΧΛΩΡΙΩΤΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	2.000	5.000	7.000
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ	10.000	15.000	25.000
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Δ.Ε.Υ.Α.Κ (ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΤΑ-ΤΣΑΠΕΣ) Κ.Α.Π.			20.000
ΣΥΝΟΛΟ	67.000	105.000	192.000

Πίνακας 7 Έργα Συντήρησης

ΕΡΓΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	ΕΡΓΑΤΙΚΑ	ΥΛΙΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΟΥ ΑΓΩΓΟΥ ΑΠΟ Α9 ΠΡΟΣ Β.Κ	20.000	50.000	70.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΤΗΛΕΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ (Α7 ΣΥΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟ)			15.000

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΚΑΙ ΡΕΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΩ	50.000	10.000	60.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΙΚΙΣΚΟΥ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΠΡΟΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β.Κ.			30.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΕΡΧΕΙΛΙΣΕΩΝ ΣΤ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΑ Α6,Α16,Α17,Α18	8.000	2.000	10.000
ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	5.000		5.000
ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ	5.000		5.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΟΣΤΕΓΟΥ ΣΤΙΣ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΔΕΥΑΚ	10.000	10.000	20.000
ΣΥΝΟΛΟ	98.000	72000	215.000

Πίνακας 8 Άλλα Έργα

4.3.2 Το πρόγραμμα ΕΠΠΕΡ

Το πρόγραμμα Επ-περιβάλλον είναι η βασική πηγή χρηματοδότησης των παραπάνω έργων. Σύμφωνα με τον αρχικό του προγραμματισμό, το ΕΠΠΕΡ δεν περιλάμβανε μεγάλα έργα υποδομών περιβαλλοντικού χαρακτήρα όπως οι εγκαταστάσεις διαχείρισης αστικών λυμάτων, απορριμμάτων και ύδρευσης, έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ). Σύμφωνα πάντως με τις προοπτικές που παρουσιάζονται με την τροποποίηση του Προγράμματος είναι ενδεχόμενο να χρηματοδοτηθούν και τέτοια έργα προτεραιότητας.

Στο ΕΠΠΕΡ προτεραιότητα έχουν:

- * Δράσεις μέγιστης εθνικής σημασίας για την ποιότητα ζωής, όπως η παρακολούθηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού και ακουστικού περιβάλλοντος και η διαχείριση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων.
- * Δράσεις που απαιτούν, για την υλοποίησή τους, τεχνογνωσία, η οποία δεν υφίσταται σε περιφερειακό ή άλλο τομεακό επίπεδο.
- * Δράσεις και παρεμβάσεις εθνικού χαρακτήρα, που απαιτούν υποδομές εθνικού επιπέδου, όπως το Δίκτυο Παρακολούθησης της Ποιότητας των Νερών και το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος.
- * Δράσεις και παρεμβάσεις διαπεριφερειακού χαρακτήρα, όπως ολοκληρωμένες δράσεις για τις περιοχές του Δικτύου Φύση 2000 (NATURA 2000).
- * Δράσεις και παρεμβάσεις σε εφαρμογή Κοινοτικών Οδηγιών και Διεθνών Συμβάσεων και Συνθηκών.
- * Δράσεις αστικών αναπλάσεων εθνικής κλίμακας και προτεραιότητας ή καινοτόμου χαρακτήρα, όπως η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας,

παρεμβάσεις στη Θεσσαλονίκη και άλλες μεγάλες πόλεις και η προστασία, ανάδειξη και διατήρηση παραδοσιακών οικισμών.

- Δράσεις που αφορούν ειδικά προγράμματα, με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές και τεχνολογικές απαιτήσεις, όπως αυτά της αντιμετώπισης των βιομηχανικών ατυχημάτων μεγάλης έκτασης και της παρακολούθησης των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

- Δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας.

- Έργα προστασίας και αναβάθμισης εδαφικών και υδατικών πόρων.

- Προώθηση εθνικού σχεδιασμού για τη διαχείριση ειδικών (τοξικών) αποβλήτων.

- Δράσεις περιφερειακού χαρακτήρα προσαρμογής της χώρας στην κοινοτική νομοθεσία στους τομείς των αστικών λυμάτων και των αστικών στερεών απορριμμάτων.

Στο παρακάτω πίνακα φαίνονται τα οικονομικά μεγέθη που αφορούν το πρόγραμμα:

Συνολικό Κόστος :	596.300.075 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη :	596.300.075 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	430.073.656 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή :	166.226.419 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	0 Ευρώ

Πίνακας 9 Προϋπολογισμός ΕΠΠΕΡ

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- + Βελτίωση του πρωτεύοντος συστήματος ύδρευσης σε περιοχές με συνολικό πληθυσμό 150.000 κατοίκους

- Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας για την εφαρμογή της Οδηγίας-Πλαίσιο για τα νερά κατά 50%

- Αποκατάσταση 132 στρεμμάτων ρυπασμένων χώρων από επικίνδυνα απόβλητα

- Αποκαταστάσεις χωματερών που αφορούν το 56% του πληθυσμού

- Έλεγχος – επιτήρηση του 90% του θαλασσίου περιβάλλοντος στο σύνολο της επικράτειας (συνυπολογιζομένων αντίστοιχων δράσεων του ΟΑΛΑΑ)

- Κάλυψη του 70% του πληθυσμού από Σχέδια Έκτακτης Ανάγκης για την αντιμετώπιση Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης
- Κάλυψη του 100% των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Κοινοτική Νομοθεσία όσον αφορά την ποιότητα της ατμόσφαιρας
- Λειτουργία μηχανισμού ελέγχου και εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Δημιουργία ειδικής Υπηρεσίας (INSPECTORATE)
- Εκπόνηση χωροταξικών-πολεοδομικών μελετών σε 30 Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Εκπόνηση 5 Χωροταξικών Σχεδίων Εθνικού επιπέδου
- 45 παρεμβάσεις για τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη
- Σχεδιασμός και οργάνωση της λειτουργίας των Φορέων Διαχείρισης 25 προστατευμένων περιοχών

4.3.3 Χρηματοδότηση του βιολογικού καθαρισμού

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. για να καλύψει τη συμμετοχή της στη δαπάνη κατασκευής του Βιολογικού Καθαρισμού και του κεντρικού δικτύου ακαθάρτων με τα 9 αντλιοστάσια, συνήψε δάνειο 771.778.295 δρχ. από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έναντι συνολικού ποσού δαπάνης 1.694.802.579 δρχ.

Ως σήμερα για την αποπληρωμή του δανείου έχουν καταβληθεί τοκοχρεολύσια ύψους 1.256.036.410 δρχ. και απομένει η εξόφληση του με τη ρύθμιση του δανείου χρεολυσίου ύψους 667.653.167 δρχ. ως το 2011.

Έτος Εξόφλησης	Υπόλοιπο ΠΟΣ Δανείου (δρχ.)
2004	160.928.872
2005	53.114.784
2006	53.114.784
2007	21.980.128
2008	21.980.128
2009	21.980.128
2010	21.980.128
2011	21.980.128

Πίνακας 10 Δάνειο Βιολογικού Καθαρισμού

4.4 ΔΕΑΣ ΚΩ

Η δημοτική επιχείρηση αστικών συγκοινωνιών (ΔΕΑΣ) του Δήμου Κω ιδρύθηκε το 1989 και είναι Ν.Π.Ι.Δ. Η επιχείρηση αυτή είναι 100% δημοτική, κανείς άλλος δηλαδή δεν έχει ποσοστό συμμετοχής σε αυτή.

Ξεκίνησε να λειτουργεί με δύο λεωφορεία των 65 θέσεων και έχει φτάσει σήμερα να έχει δέκα λεωφορεία των 100 θέσεων. Καθώς και δύο τρενάκια τα οποία λειτουργούν τους θερινούς μήνες από τα οποία το ένα κάνει το γύρω του νησιού με ηχογραφημένη ξενάγηση των επιβατών και το δεύτερο μεταφέρει τον κόσμο στο Ασκληπιείο.

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση η ΔΕΑΣ είναι μια κερδοφόρα επιχείρηση. Τα έσοδα της δηλαδή από τα εισιτήρια των λεωφορείων υπερκαλύπτουν τα έξοδα της και κατά συνέπεια η επιχείρηση δεν επιλέγει και δεν αναγκάστηκε μέχρι σήμερα να στραφεί σε εξωτερική χρηματοδότηση. Το αρχικό κεφάλαιο όμως της επιχείρησης καταβλήθηκε από τον Δήμο της Κω και ανερχόταν τότε στα 40.000.000 δρχ.

Αν προκύψει ανάγκη για χρηματοδότηση, πιθανόν σε περίπτωση αντικατάστασης των λεωφορείων, το leasing είναι ο τρόπος χρηματοδότησης που η ΔΕΑΣ σκέφτεται να επιλέξει.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία μελετήθηκαν οι κύριες πηγές χρηματοδότησης και εγγυοδοσίας των ελληνικών επιχειρήσεων, οι οποίες αφορούν εγχώριους κυβερνητικούς και μη φορείς, αλλά και ευρωπαϊκούς, καθώς και προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρήσεων. Ειδικότερα εξετάστηκαν στο πλαίσιο εφαρμογής τους σε επιχειρήσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων αυτών, όπως έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με τον νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη μελέτη αυτή, είναι καταρχήν ότι για το σύνολο των επιχειρήσεων υπάρχουν αρκετοί τρόποι χρηματοδότησης τους οποίους μπορούν να εκμεταλλευτούν και οι επιχειρήσεις ΟΤΑ. Παρόλα αυτά όμως οι δημοτικές επιχειρήσεις επιλέγουν ως πηγή χρηματοδότησης τον δήμο στον οποίο ανήκουν, και ορισμένες επιχορηγήσεις ανάλογα και με το είδος της κάθε επιχείρησης. Αυτό συμβαίνει καθώς δεν επιβαρύνονται με τόκο ή οποιαδήποτε άλλη χρέωση όπως συμβαίνει στην περίπτωση της τραπεζικής χρηματοδότησης, ούτε βέβαια παραχώρηση, έστω και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, τμήματος της επιχείρησης όπως συμβαίνει στην περίπτωση των Venture Capital, Business Angels και στη Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά. Επίσης τα χρήματα από τον προϋπολογισμό του δήμου και τις επιχορηγήσεις ανεξαρτήτου πηγής δεν είναι δανεικά όπως στις περιπτώσεις τραπεζικής χρηματοδότησης αλλά δίνονται ουσιαστικά χωρίς αντάλλαγμα με κύριο ζητούμενο την αξιοποίηση τους για την ανάπτυξη την τοπικής κοινωνίας. Ξεχωρίζει και η σημαντική συμβολή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων στη χρηματοδότηση των δημοτικών επιχειρήσεων κυρίως για δάνεια που είχαν χορηγηθεί παλαιότερα.

Στον αντίποδα, όσον αφορά τις τράπεζες προσφέρουν ανταγωνιστικά προς το Ταμείο επιτόκια και ίσως οι επιχειρήσεις, που παλαιότερα είχαν δανειοδοτηθεί από το Ταμείο, στραφούν πλέον και προς αυτές αν και οι κρατικές επιχορηγήσεις και αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με κάποιους ιδίους πόρους φαίνεται ότι συνήθως καλύπτουν τις όποιες ανάγκες.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. «Νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας», Καραναστάσης Γ. Μάρκος, Εκδόσεις Γ. Μ. Καραναστάση, Αθήνα 2001
2. «Σύγχρονες Μορφές Χρηματοδότησης», Λαζαρίδης Τ. Γιάννης, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2001
3. «Η τοπική αυτοδιοίκηση στο σταυροδρόμι της επιχειρηματικής πρόκλησης, σε μία βάθος θεώρηση του θεσμού των δημοτικών – κοινοτικών επιχειρήσεων», Καλλιαντζίδης Α., Αγροτικές Συνεταιριστικές Ενώσεις, Θεσ/νίκη 1989
4. «Χρηματοδότηση των επιχειρήσεων», Θάνος Γεώργιος Α., Κιόχος Πέτρος Α., Παπανικολάου Γεώργιος Δ., Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 2002
5. Ένωση Ελληνικών Εταιρειών Επιχειρηματικών Κεφαλαίων:
www.hvca.gr
6. EOMMEX: www.eommex.gr/
7. ΕΤΠΑ: <http://europa.eu/scadplus/leg/el/lvb/l60015.htm>
8. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ:
http://www.epixeireite.gr/pdf/anaptiksiakos_nomos_3299_2004.pdf
9. Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ: <http://www.info3kps.gr/>
10. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον: <http://www.epper.gr/>
11. Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα:
http://www.antagonistikotita.gr/epan/site/Home/t_section
12. Ευρωπαϊκά Ταμεία: http://europa.eu/institutions/index_el.htm
13. Εθνική Leasing: www.ethnolease.gr
14. Alpha Leasing: www.alphaleasing.gr
15. Πειραιώς Factoring: www.piraeus-factoring.gr
16. «Οικονομική των ΟΤΑ», Χρήσιμος Σταύρος, ΤΕΙ Καλαμάτας, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης
17. Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων,
<http://www.tempme.gr/>

18. Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων: <http://www.tpd.gr/default1.htm>